ПАГОНЯ

РЭГІЯНАЛЬНЫ АГЛЯД: ГОРАДНЯ — ВІЛЬНЯ — БЕЛАСТОК

ЗАСНАВАНА Ў 1920 г.

№ 36 (50) *12—18 лістапада 1993 года* *Кошт 25 рублёў*

З. ПАЗЬНЯК: «Да характарыстыкі палітычнага становішча ў краіне».

«ГУЛЬНІ З ПЕРААПРАНАНЬНЕМ». Ці можна наогул гаварыць аб нейкім адраджэньні?

«ЗЛАЧЫННАСЬЦЬ ПАВЯЛІЧВАЕЦЦА, але да тэрарызму пакуль не дайшло».

ПРАГРАМА ТЭЛЕБАЧАНЬНЯ на тыдзень: Менск — Варшава — Масква.

Прысутныя на мітынгу 6 лістапада патрабавалі адстаўкі ўрада й датэрміновых выбараў

Дзякуючы шматлікім улёткам, што былі заўчасна расклееныя ў розных раёнах гораду, людзей на зарганізаваны 6 лістапада дэмакратычнымі сіламі мітынг на пляцы Леніна сабралося багата. Прамоўцы,— А. Васькевіч, А. Пяткевіч, А. Астроўскі, А. Гаркоў, М. Маркевіч ды іншыя — не заклікалі прысутных да гвалту, а наадварот, тлумачылі магчымыя цывілізаваныя шляхі выратаваньня нашай дзяржавы і яе грамадзтва з зацяжнога эканамічнага крызісу.

Аднагалосна была прынята рэзалюцыя з патрабаваньнем адстаўкі ўрада В. Кебіча і правядзеньня датэрміновых выбараў у Вярхоўны Савет не пазьней сакавіка 1994 года.

Г. У.

Фатаграфаваў А. УЛАДАСЕВІЧ.

Пагрозы з далёкім прыцэлам

Савет Міністраў звярнуўся праз сродкі масавай інфармацыі са зваротам «Да грамадзян Рэспублікі Беларусь». («Звязда» ад 6 лістапада 1993 г.).

Скажам так: не вытрымалі нервы ў шаноўных міністраў.

Аб чым і сведчыць узгаданы зварот. Чаго там больш — страху за сваё крэсла ці крывадушша? Прыціснуты да сценкі эканамічным крахам, немагчымасьцю вывясьці краіну з глыбокага крызісу, амаль поўным недаверам уласнага народа,— урад замест адстаўкі пачаў лямантаваць аб небясьпецы з боку БНФ, «Беларускага згуртаваньня вайскоўцаў», кіраўнікоў шэрагу прафсаюзных і апазіцыйных сіл.

Цікавы тэкст. Яшчэ нядаўна той жа ўрад пасміхаўся: якая апазіцыя, на Беларусі ўсё спакойна, сытуацыя кантралюецца. І тут — поўнае прызнаньне сіл, якія супрацьстаяць габінэту В. Кебіча. А яны — гэтыя сілы — неаднаразова выказваліся за несілавыя, а парляменцкія метады палітычнай барацьбы. Гэта ў сьценах Вярхоўнага Савета. На вуліцы і плошчы выходзяць толькі напярэдадні пачатку сесіі таго ж Вярхоўнага Савета.

Аднак Савет Міністраў акрамя ляманту прымяняе забароненыя дэмакратычнай практыкай прыёмы. Крытыку ў свой адрас называе пагрозамі, заклікі прыйсьці да Дома ўраду, каб выказаць сваю нязгоду з ягонай палітыкай — спроба ні стварэньня баявых дружын, узброеных выступленьняў. І зусім ўжо бязглуздзіца: абвінавачваюць сваіх апанентаў у зняважлівых выпадах у адрас народа.

Ва ўсім сьвеце не забаронена крытыкаваць урад, патрабаваць яго адстаўкі, калі ён не спраўляецца са сваімі абавязкамі. На Беларусі ў гэтым бачаць крамолу, жаданьне апазіцыі «любымі сродкамі захапіць уладу».

Для чаго спатрэбіўся гэты вэрхал якраз прытэрмінаваны да сэсіі Вярхоўнага Савета? Па-першае, засцерагчыся ад крытыкі, якая, безумоўна, прагучыць на сэсіі з боку прадстаўнікоў—дэпутатаў БНФ, БСДГ і інш.

Па-другое, недвухсэнсоўна гаворыцца аб прымяненьні сілы, папярэджваецца, што будзе дадзены «самы жорсткі і рашучы адпор» тым, хто захоча адабраць уладу ў цяперашняга ўрада. Хто ведае, можа дэпутаты цяпер цярпець не будуць і дадуць адстаўку міністрам. А тыя палічаць такую абразу за спробу дзяржаўнага перавароту і ўвядуць у парлямэнт войскі: «Караул устал!..» Ці наогул аб 'явяць аб ваенным становішчы. Не здарма ж у звароце прыгадваюцца «крывавыя падзеі ў Маскве».

Выклікае здзіўленне стары матыў, калі складальнікі звароту па-ранейшаму заклікаюць беларускі народ «захаваць у рэспубліцы грамадзянскі мір, спакой і парадак». Атрымай свае 25 даляраў у месяц (у Расіі гэтая лічба ўжо даходзіць да 100, Польшчы — да 300 і г. д.) і маўчы, галей, пераўтварайся ў жабрака. А ўрад «напоўніць рэальным зместам дзяржаўны сувэрэнітэт Беларусі», «забяспечыць дастойнае жыцьцё для людзей», «дэмакратычныя пераўтварэньні ў грамадзтве».

Як часцяком бывае ў такіх выпадках, Савет Міністраў клянецца ў захаваньні канстытуцыйнага парадку, «будзе абараняць яго ўсімі наяўнымі... сіламі і сродкамі».

Відаць, што ўрад збанкрутаваў на ўсе сто працэнтаў, калі звяртаецца да пагроз на адрас свайго народа. Ён завёў краіну ў эканамічную і сацыяльную бездань, пратаптаўшыся на месцы і чакаючы «паставок» апошнія тры гады. Цяпер жа, пераканаўшыся, што ўсе захады ўжо не дадуць вынікаў, вырашыў вярнуцца да практыкі часоў ваеннага камунізму — усе стаяць пад надзейнай аховай штыкоў, на работу і з работы — строем, прычым зарплата будзе такой, якую ўстановіць той жа Саўмін.

Ёсьць і яшчэ адно меркаваньне. Усё гучней вядзецца гаворка пра новыя выбары ў будучым годзе. А гэта значыць, што будзе абраны і новы склад Савета Міністраў. Ніхто з цяперашніх кіраўнікоў, за рэдкім выключэньнем, абраны не будзе. Прыйдзецца шукаць іншага хлеба. Вось гэтага і спалохаліся ўрадоўцы, і гатовы бараніцца ўсімі «сіламі і сродамі», каб пакінуць нязменным той жыццёвы лад, які яны самі стварылі для сябе.

Небясьпечна гэта, вельмі небясьпечна... Для нас з вамі.

В. КАВАЛЕЎ.

Справаздачны сход

Напрыканцы кастрычніка сябры гарадзенскай філіі БСДГ правялі справаздачны сход. На сходзе былі вызначаны далейшыя накірункі дзейнасьці філіі. Галоўнай дзеяй ў гэтым накірунку вызначана кансалідацыя БСДГ з дэмакратычнымі партыямі, плынямі і рухамі Гарадзенскага раёна. Асаблівая ўвага надавалася кантактам з мясцовай управай БНФ. Зазначалася, што неабходнасьць аб 'яднаньня з БНФ у адзін дэмакратычны блёк выклікана палітычнай сітуацыяй у дзяржаве.

Прамоўцы выказвалі пажаданьні, каб сябры філіі актыўней удзельнічалі ў сродках масавай інфармацыі й гэтым самым спрыялі б папулярнасьці ідэй БСДГ у рэгіёнах. Лейтматывам прагучала пажаданьне — паглыбляць прыязныя кантакты з кіраўніцтвам вытворчых прадпрыемстваў і з камэрцыйнымі структурамі на Гарадзеншчыне.

Пасьля дыскусіі пра надзённае жыцьцё й высьвятленьня некаторых спрэчных пытаньняў была ўнесена прапанова абраць старшыню філіі. Паўторна, на гэты пачэсны пасад абраны спадар М. Патрэба.

І. МАГІЛЕВЕЦ.

Створана суполка БНФ «Адраджэньне»

Днямі ў вёсцы Капцёўка Гарадзенскага раёну актывістамі беларускага адраджэньня створана суполка БНФ. На мэцэ суполкі — згуртаваньне аднамысьнікаў вакол ідэі беларускай дзяржаўнасьці, стварэньне раённай рады і каардынацыйнай дзейнасьці прыхільнікаў Народнага Руху падчас маючых адбыцца выбараў вясной 1994 года.

На жаль, сход давялося праводзіць без дазволу мясцовых уладаў. Але, нягледзячы на забарону, людзей прыйшло шмат. Пасьля невялікай нарады й дакладу сябра БНФ Міколы Баўсюка 11 чалавек добраахвотна ўступілі ў шэрагі БНФ. Напрыканцы паседжаньня была прынята рэзалюцыя аб зьяднаньні новаўтворанага аб 'яднаньня з існуючымі суполкамі БНФ на Гарадзеншчыне, а таксама быў абраны старшыня рады, ім стаў спадар Віктар Рыжко.

Г. У.

ВЕСТКІ З ПОЛЬШЧЫ

Пераходы пад час сьвята

Згодна двухбаковага пагадненьня кіраўніцтва Беластоцкага ваяводзтва Польшчы з мясцовымі ўладамі Гарадзенскай і Берасьцейскай вабласьцей на восеньскае сьвята памінаньня продкаў «Дзяды» часова былі адкрыты звыш дзесяці дадатковых мытных пераходных пунктаў.

Для таго, каб без перашкод перасекчы мяжу, неабходна было мець пры сабе пашпарт й даведку аб тым, што па тэрыторыі суседняй дзяржавы ёсьць магілы продкаў.

Пад час сьвятаў дадатковымі пераходамі скарысталі звыш 4 тысячаў чалавек.

Рух дазволены з запаленым сьвятлом

З першага лістапада на тэрыторыі Беластоцкага ваяводзтва падчас восеньскага-зімовага пэрыяду ўведзены абавязковы рух усіх відаў транспанту з запаленым бліжнім сьвятлом. Таксама пастанова абавязуе кіроўцаў замыкаць на сабе абарончы пас.

Гэта толькі першыя крокі дарожнапаставой службы ў пошуках сродкаў для зьніжэньня колькасьці дарожных выпадкаў. Міліцыянты й надалей будуць шукаць іншыя эфэктыўныя шляхі, павышаючыя бясьпеку руху. Як сьведчаць вынікі статыстыкі — летась такія прэвэнтыўныя меры перасьцярогі на 20% зьнізілі колькасьць трагічных выпадкаў на шляхах Беласточчыны ў гэтую небясьпечную для руху пору года.

28% ад мінімальнай рэнты

Днямі на тэрыторыі Польшчы пачалі дзейнічаць пастановы ўраду аб падвышцы рэнты для цяжарных і кормячых маці. Падвышку будуць атрымліваць кабеты з чацьвёртага месяца цяжарнасьці да народзін, і далей да шасьці месяцаў выхаваньня дзіцяці.

Дарэчы, падвышка не павінна перавышаць 28% мінімальнай рэнты.

Г. У.

ПАЛІТЫЧНАЯ СЦЭНА

Да характарыстыкі палітычнага становішча ў краіне

ДАКЛАД З. ПАЗЬНЯКА НА КАНФЭРЭНЦЫІ НЕКАМУНІСТЫЧНЫХ І АНТЫІМПЭРСКІХ СІЛАЎ НА БЕЛАРУСІ 16 КАСТРЫЧНІКА 1993 г. У МЕНСКУ

Паважаныя спадарыні і спадары.

Становішча ў дачыненьнях улады і ў эканоміцы, якое склалася цяпер на Беларусі, бярэ свой пачатак яшчэ з 1990 года. Менавіта з той пары, калі, абапіраючыся на антыдэмакратычны закон пра выбары і валодаючы паўнатой таталітарнай улады, кіруючая камуністычная наменклатура выйграла выбары. Стала зразумелым, што па параўнаньні з суседнімі краінамі, дзе наменклатура не атрымала такой татальнай перамогі, Беларусь правальваецца і асуджана на непазьбежную страту ўсіх сваіх перавагаў і стартавых магчымасьцяў, на адставаньне і закрыцьцё самастойнай перспектывы.

У выніку дзейнасьці наменклятурнага ўрада і Вярхоўнага Савета Беларусь застаецца па сёньняшні дзень у становішчы «поўдзяржавы»; рынкавыя рэформы затарможаныя, пытаньне з зямлёй і праблема замежных інвестыцыяў не вырашаная, падаткавая сістэма — антырынкавая, антывытворчая, антыэканамічная, сацыяльная палітыка прымітыўная, культура ў стане занядбаньня, але самае галоўнае праваленая фінансава-крэдытная палітыка. Фактычна дзяржаўнай палітыкі і дзяржаўнага падыходу тут ў фінансавай галіне прынцыпова ніколі не было. Усе неабходныя, нават элементарныя прапановы Апазіцыі па ўпарадкаваньні фінансава-крэдытнай сістэмы, падрыхтоўцы да ўводу нацыянальнай валюты і г. дг. адкідвалі адразу, альбо з палітычных меркаваньняў, альбо па прычыне непрафесійных дэпутатаў. Дзяржава без сваіх паўнавартасных грошай нармальна існаваць ня можа, эканоміка не дзейнічае, прыватызацыя не магчымая. Тым ня менш насуперак усялякаму здароваму сэнсу і грамадзкай неабходнасьці і ўрад, і дэпутацкая большасьць Вярхоўнага Савета зрабілі і робяць усё, каб не дапусьціць увядзеньня беларускай валюты, паставіць на ногі эканоміку і дзяржаву.

Быў прыкладзены максімум высілкаў, каб перашкодзіць прыняцьцю канструктыўных прапаноў дэпутацкай Апазіцыі аб паліўна-энергетычным забесьпячэньні (стварэньня другіх і трэціх крыніц пастаўшчыкоў, пакдлючэньня камерцыйных структураў і г. д.). У выніку ўжо летам 1993 года Саўмінам быў створаны паліўна-энергетычны голад на Беларусі. Выхаду з яго ўрад ня бачыць, хоць і вымушаны быў часткова пайсьці на ўступкі патрабаваньням Апазіцыі — адмяніць пошліны і ліцэнзіі на ўвоз нафты і дазволіць яе ўвозіць камерцыйным структурам.

Стала вядома, што плата Расеі за газ пакрываецца ў валюце за кошт заходніх крэдытаў, якія транжырацца не па прызначэньні. У крэдытнай палітыцы ўрада, як і ва ўсім астатнім, дамінуе падыход дачаснасьці і безадказнасьці. (Аддаваць жа пазыкі прыдзецца іншаму ўраду). Я ўжо не кажу пра тое, што ніякай платы з Расеі за перапампоўку ёй газу і нафты праз нашую тэрыторыю і праз нашыя трубаправоды былы ўрад БССР не бярэ, зрэшты як і за карыстаньне нашымі дарогамі, паветранымі шляхамі і г. д.

Вынікі такой недзяржаўнай, непрафесійнай адміністратарскай палітыкі дрэнныя. Беларусь страціла і прадаўжае губляць сваю маёмасьць, каштоўнасьці, капітал, фактычна ліквідавана эканамічная стартавая перавага Беларусі, якая існавала ў 1991 годз ў параўнаньні з нашымі суседзямі. Не праведзеная структурная перабудова эканомікі ў інтарэсах нашага грамадзтва. Адсутнасьць нацыянальнай валюты, рынкавых рэформаў, прыватызацыі, нармальных зямельных дачыненьняў і дачыненьняў уласнасьці, плюс нічым не абмежаванае раскраданьне дзяржаўнай маёмасьці і нацыянальных багацьцяў, рабаўнічы для Беларусі клірынг і разьлікі з Расеяй, навязаныя расейскім кіраўніцтвам і прынятыя беларускім урадам,— усё гэта прывяло да таго, што нашая дзяржава за два гады такой дзейнасьці ўраду і дэпутацкай большасьці Вярхоўнага Савету скацілася з перадавых пазіцыяў і стала адставаць нават ад Расеі. Я ўжо не кажу пра краіны Балтыі, якія цяпер мінаюць першы рубікон цяжкасьцяў фармаваньня рынкавай эканомікі і пасьпяхова крочаць да нармальнага эўрапэйскага існаваньня.

Матывы антынацыянальнай палітыкі кіруючай наменклятуры і паводзінаў ураду добра вядомыя. Імкнучыся захаваць сваю ўладу, сумясьціць несумяшчальнае — адміністрацыйную сістэму і адміністрацыйную эканоміку з рынкам і не ставячы ніякіх пэрспэктыўных дзяржаўных задачаў (акрамя, вядома, задавальненьня ўласных інтарэсаў), старое кіраўніцтва Беларусі зайшло ў тупік, стала банкрутам, але раптам і са страхам усьвядоміла, што СССР больш няма, што на Маскву ўжо не спашлешся і адказваць перад грамадзтвам за ўсе свае дзеяньні, за дрэнныя вынікі сваёй дзейнасьці і квазіпалітыку прыйдзецца ім самім. Ім і нікому больш.

Гэта адна з прычынаў (бадай асноўная) капітулянцкага павароту ўраду і большасьці белкамнаменклатуры ў бок Расеі. Другой прычынай стала ажыўленьне камуністычнага, імперскга рэваншызму ў Расейскай Федэрацыі, дзе гэтую палітыку ўзначаліў былы расейскі Вярхоўны Савет. З лета 1992 года мы мелі магчымасьць назіраць, як адпрацоўваўся расейскі камуністычны цэнар на Беларусі. Рэарганізуецца структура Саўміна па ўзору ЦК КПБ. Там утвараюцца розныя ўпраўленьні і аддзелы, павялічваецца штат чыноўнікаў і саветнікаў з ліку народных дэпутатаў пракамуністычнай арыентацыі, потым зьяўляюцца нават дзяржсакратары накшталт былых сакратароў ЦК. У выніку міністры, зацьверджаныя Вярхоўным Саветам, апынуліся ў падначаленьні гэтых нелегітымных структураў і асобаў. Савет Міністраў перастаў быць Саветам міністраў, перастаў лічыцца легітымным урадам.

Наступны крок. Былыя палітрукі, што атрымалі пасады ў гэтым «структурным урадзе», пачынаюць па прыкладу краінаў Балтыі і Масквы ствараць грамадзкае апірышча кіруючай наменклатуры — нешта накшталт «інтэрфронта», Каардынацыйны Камітэт, перайменаваны потым у «Народное движение», куды ўвайшлі ўсе камуністычныя і пракамуністычныя арганізацыі, праімпэрскія фантомы, так званыя баталісты, марыністы, яцьвягі і, як паведалялі, нават скіфы і готтентоты. Зразумела, што ўсё гэта мішура для прыкрыцьця камуністычных арганізацыяў, каб свабодней было манеўраваць ураду.

У гэты ж час па адпрацаваным у іншых месцах сцэнару зьяўляецца і пачынае раптам узмоцнена паўтарацца сьвярджэньне пра неабходнасьць двухмоўя. Дарэчы, з усёй камуна-імперскай палітыкі (як і іншыя метады зьнявагі мовы) гэты прыём найбольш подлы, бо вядзе да абавязковага расколу нацыянальнага грамадзтва і стварае ўмовы для грамадзянскай вайны.

У гэты ж час восеньню на сесіі Вярхоўнага Савета пачынаюцца першыя нападкі на нейтралітэт і зьневажэньне дзяржаўных гістарычных сімвалаў Беларусі. Выказваюцца думкі аб пагрозе нападу блоку НАТА на Беларусь і аб неабходнасьці ўступаць у ваенны саюз і ў калектыўную бясьпеку з краінамі СНД. 29 кастрычніка нападкамі на закон пра грамадзянства, зьяўляюцца імкненьні да рэвізіі прынятага заканадаўства, скасаваньня дэмакратычных палажэньняў. Пачасьціліся кантакты з расейскімі камуністамі, ставіцца пытаньне аб скасаваньні белавежскіх пагадненьняў, аб канфэдэрацыі Беларусі з Расеяй, аб зьняцьці Старшыні Вярхоўнага Савета як аднаго з удзельнікаў пагадненьня ў Віскулях.

Перамога Ельцына на рэфэрэндуме ў Расеі ў красавіку 1993 г. на нейкі момант прыпыніла рэваншысцкую актыўнасьць на Беларусі. Але ўжо ў травені стала зразумела, што расейскія чырвона-карычневыя экстрэмісты разам з Вярхоўным Саветам Расеі ўзялі кірунак на рашучыя і крайнія сілавыя дзеяньні, дзе Беларусі рыхтавалі ролю камуністычнага плацдарма маскоўскіх бальшавікоў і імпэрыялістаў.

Падзеі разгортваліся даволі планамерна. Рыхтавалася агульная акцыя ў Расеі і Беларусі па абмежаваньні прэзідэнцкай улады, рэанімацыі СССР і ліквідацыі дзяржаўнай незалежнасьці Беларусі. Пра гэта галасна сталі гаварыць дэпутаты пракамуністычнай большасьці; яны ўступаюць у адкрыты хаўрус з Хасбулатавым і расейскімі экстрэмістамі, ўдзельнічаюць у правакацыйным кангрэсе камуністычных сілаў у Менску дзе зьневажаецца наша дзяржава і прымаюцца рэзалюцыі ў якасьці грамадзкіх аргументаў для будучых урадавых і палітычных рашэньняў. Адчуваецца стаўка на сілу. Сыплюцца пагрозьлівыя і прэтэнцыёзныя заявы.

А што ўрад Беларусі? Урад спрыяе ўсяму гэтаму шабашу, забараняе беларускія дэмакратычныя мерапрыемствы і, што ўжо зусім фантастычнае, нават адмаўляецца ад нацыянальнай гісторыі беларускага народа, пра што засьведчыў у сьпецыяльнай заяве. Старшыня Савета Міністраў Кебіч у гэты час публічна ахайвае СНД, раскайваецца ў белавежскіх пагадненьнях, выступае за аднаўленьне Саюза, за дзяржаўную інтэграцыю з Расеяй. Разам з Чарнамырдзіным і Кучмай прапаноўвае заключыць то чарговы «эканамічны саюз», то ўвайсьці ў нову рублёвую зону, то падпарадкавацца расейскаму рублю, расейскаму банку, расейскім законам, расейскаму бюджэту і «суверэнна» існаваць разам з Расеяй.

Апошні план абазначае не што іншае, як поўную ліквідацыю беларускай дзяржаўнай незалежнасьці, праграмаваньне поўнага разбурэньня нашай эканомікі, выпампоўваньня рэсурсаў, маёмасьці і капіталу, згортваньне беларускага бізьнесу і прадпрыймальніцтва і падпарадкаваньне іх расейскай эканамічнай мафіі.

Тое, што ліквідацыяй дзяржавы займаецца ўрад дзяржавы, выглядае дзіўным абсурдам, непраўдападобнай заявай. Але тым не менш гэта факт рэчаіснасьці.

1991 год паказаў, што беларуская кіруючая наменклятура, бадай што, мацней ненавідзіць Ельцына, чым свой дзяржаўны суверэнітэт. Гэта, як ні дзіўна, адыграла нават пэўную станоўчую ролю на першым этапе наменклятурнай разгубленасьці. Але як жа будзе цяпер пасьля прылюднага і агрэсіўнага засьведчаньня свайго нешанаваньня да дзяржавы і яе суверэнітэту? Павольна, цяжка, са скрыпам, але рынкавыя рэформы ў Расеі ўжо ідуць і нават даюць некаторыя таварныя вынікі. 72 працэнты гандлю нафтай, належыць расейскім камерцыйным структурам. Гэты працэнт будзе павялічвацца. Тое ж здарыцца ў іншых расейскіх галінах гандлю і эканомікі. З кім жа і як будзе тады гандляваць беларускі Саўмін на сваім дзяржаўна-адміністрацыйным востраве, тым больш што сто раз перад усім заявіў: «Без России нам нельзя». На адміністрацыйным узроўні гандаль і дачыненьні ўжо не атрымаюцца. З расейскімі камэрцыйнымі структурамі? Калі дзяржава гандлюе з камэрцыйнымі структурамі, вынік вядомы і, дарэчы, ва ўсім сьвеце ён аднолькавы — карупцыя дзяржаўных функцыянераў і рабаваньне нацыянальнага багацьця. Крах наступіць вельмі хутка, бо эканоміка ў такіх варунках проста спыніцца. Пайсьці па шляху рынкавых рэформаў? — Нельга паступіцца прынцыпамі і ўвогуле «как тогда насчет государственного строя?» Дый адсталі ўжо ад усіх на некалькі гадоў. Пайсьці здацца ў Расею? Ужо страшна — там Ельцын. Іншая справа, праўда, спадару Шушкевічу, той гатоў цяпер здавацца «сябру» нават падскокваючы.

Не ведаю, якія варыянты выхаду з урадавай бязвыходнасьці могуць прыйсьці ў галовы наменклатурным урадавым адміністратарам, але, мяркую, што толькі не варыянт асэнсаваньня ўласнага банкруцтва і адстаўкі, бо не такія яны па прыродзе, каб гэтакія крокі рабіць. Я не сумняваюся, што калі іх не папрасіць, то яны застануцца на сваіх пасадах нават у стадыі поўнага паралічу, калапсу і клінічнай сьмерці.

Тым часам гісторыя дае Беларусі чарговы шанс выйсьці на сваю дарогу. Часу адпушчана некалькі месяцаў — пакуль Расея разьбярэцца са сваімі выбарамі. Потым можна чакаць усяго: і дзікага мафіёзнага лібэралізму, вынікі якога мы адчуваем на сабе, і чарговай унутрырасейскай канфрантацыі, і войнаў на яе межах, і нават шырокамаштабнага ваеннага канфлікту. Але што б там не было, Расея, разабраўшыся з уладай і незалежна ад характару ўлады, будзе надалей працягваць сваю экспансіяніскую геапалітыку. Дачыненьні Расейскай імперыі да нашай дзяржавы складваліся стагоддзямі і сэнс іх ніколі не зьмяняўся. Гісторыя дае нам зноў шанс умацавацца. Яна сьведчыць, што трэба сьпяшацца.

Калі пры ўладзе застанецца гэты антынацыянальны ўрад, адзін з магчымых варыянтаў разьвіцьця падзей будзе заключацца ў тым, што расейскае кіраўніцтва цяперашняе і будучае падтрымаюць і ўрад Кебіча, і гэты Вярхоўны Савет. Няхай сабе кансервуюцца на Беларусі адміністрацыйна-камуністычны запаведнік, маўляў, вашая сувэрэнная справа. Хай гіне, развальваецца беларуская эканоміка, марнуюцца рэсурсы, бяднее народ, расьце зьнешні доўг, хай пануе намеклятура. Дадуць ім, чаго тыя па прывычцы папросяць — нафты і газу (больш жа атрымліваць няма адкуль, не паклапаціліся), а потым у патрэбны час, дзе-небудзь перад зімой, павядуць жорсткую палітыку. На піск не будуць зьвяртаць увагі — няма валюты, расплочвайцеся нафтаправодамі, заводамі, чыгункамі, лясамі, вадасховішчамі і г. д. Спадары ШушкеБічы спусьцяць усё, можна не сумнявацца. І не трэба будзе ніякіх палітычных рашэньняў, акупацыяў, запальваньня дамовай вайны. Ціха і непрыкметна беларускі народ перастане быць уласьнікам сваёй маёмасьці і гаспадаром на сваёй зямлі і ўсяму так званаму цывілізаванаму сьвету будзе глыбока напляваць на чужое гора вялага бесталковага грамадзтва нейкай там «беларашы».

Сёньня, цяпер, першачарговая задача — адстаўка антынацыянальнага недзеяздольнага ўрада. Трэба пры гэтым мець на ўвазе, што пракамуністычная большасьць Вярхоўнага Савета абапіраецца, перш за ўсё, на ўрад і залежная ад яго. Адстаўка ўраду аблегчыла выбары.

Да выбараў павінен дзейнічаць пераходны кааліцыйны ўрад некамуністычных антыімперскіх сілаў. Трэба разумець, што ў Беларусі не можа існаваць кааліцыйны ўрад з удзелам камуністаў. Гэта супярэчыць прыродзе рэчаў. Камуністы на Беларусі выступалі і выступаюць супраць існаваньня беларускай дзяржавы і яе незалежнасьці, супраць беларускага культурна-нацыянальнага адраджэньня, дзяржаўнасьці беларускай мовы, супраць нацыянальнай гісторыі, школы і ўвогуле супраць усяго беларускага. Гэта пачварны прыклад, адзіны ў сваім родзе. Не могуць кіраваць дзяржавай людзі, што выступаюць супраць дзяржавы. Дзейнасьць такіх арганізацыяў у нармальным грамадзтве недапушчальная і павінна быць забаронена.

Хачу падкрэсьліць, што нельга канчаткова змарнаваць шанс, які зноў адкрывае Беларусі гісторыя. Мы павінны зьвярнуцца да здаровага сэнсу ўсіх нашых некамуністычных дэпутатаў, да ўсяго нашага незакранутага камуністычнай хваробай грамадзтва. Антынацыянальны ўрад згубіў права на ўладу. Далейшае яго існаваньне — небяспечнае для грамадзтва, для чашай дзяржавы.

(Друкуецца з скарачэньнямі).

«Чырвоныя» за СССР і сацыялізм

Для большасьці менчукоў 7 лістапада быў звычайным выхадным днём, некаторыя нават забыліся, што ён на працягу 74 гадоў быў сьвяточным. Але ж ёсьць людзі, для якіх ён застаўся «чырвоным днём каляндара». Члены ПКБ, ДСПС, Саюза афіцэраў, пераважна пенсіённага ўзросту і іншых пракамуністычных арганізацый правялі ў парку імя М. Горкага мітынг. Перад гэтым яны, ня маючы дазволу ўлад, прыйшлі на плошчу Незалежнасьці, дзе пад музыку духавога аркэстра ўсклалі кветкі да помніка Леніну, сьпяваючы рэвалюцыйныя песьні, прайшлі па праспэкту Ф. Скарыны.

У парку яны зьнялі са слупа гэрб «Пагоня», дэманструючы гэтым сваю непавагу да дзяржаўных сымболяў Беларусі.

Перад прысутнымі на мітынгу, які працягваўся паўгадзіны, выступілі лідэры ПКБ. Яны патрабавалі аднаўленьня СССР, упершыню абвінавацілі дэпутацкі корпус Вярхоўнага Савета у здрадзе і запатрабавалі замены ўрада і перабывараў парляманта, спадзяючыся перамагчы на іх.

У канцы мітынга «чырвоныя» прынялі рэзалюцыю, у якой заявілі аб адданасьці ідэалам сацыялізма, заклікалі аб ´яднацца супраць дыктатуры (якой? — А. Д.), патрабавалі вярнуць рэспубліку на сацыялістычны шлях развіцьця грамадзтва, зрабіць 7 лістапада ўсенародным сьвятам.

А. Д.

Камуністычны мітынг

7 лістапада на плошчы імя Леніна адбыўся мітынг, зарганізаваны Партыяй камуністаў Беларусі і прысьвечаны 76-м угодкам кастрычніцкіх падзей, якія адбыліся ў Расеі ў 1917 годзе.

Як звычайна, сабралася купка пэнсіянэраў з чырвонымі сьцягамі, партыйныя дзеячы й нешматлікія зявакі. Ізноў ганілі Ельцына, Шушкевіча, БНФ, пагаравалі за аднаўленьне СССР, КПСС і разышліся.

Дарэчы, узмацняльнікі ўстанаўліваў сам начальнік гарнізоннага Дома афіцэраў маёр Латышаў, а замест нарада міліцыі прысутнічаў гэнэрал Гудзей. Праўда, у цывільным. Затое — з сваім намесьнікам.

(Ір).

ГРАМАДЗТВА

На Дзяды

2-га лістапада на Дзяды, на доме, дзе месьціцца Саюз палякаў на Беларусі ў Горадні, ўрачыста адчынена мэмарыяльная шыльда, прысьвечаная палякам, якія загінулі ў сталінскіх лягерах. Размова на адкрыцьці аднак ішла таксама пра беларусаў, яўрэяў, іншых ахвяраў рэпрэсій. Выступілі ня толькі палякі, але й беларус сп. Жук — ад ваблаcной арганізацыі таварыства рэпрэсіраваных асобаў і сп. Баярскі — ад яўрэйскага культурнага таварыства. Асьвяціў шыльду ксёндз Ю. Трубовіч.

С. А.

Фатаграфаваў А. УЛАДАСЕВІЧ.

«Перакваліфікацыя»

Памятаеце знакаміты лёзунг часоў развітога сацыялізму: «Кожнаму савецкаму грамадзяніну — дыплём аб сярэдняй і вышэйшай адукацыі»? Бацькі адсылалі вучыцца сваіх дзетак, толькі б тыя не адмаўляліся агораць навуку.

Савецкая сістэма кавала дыплямаваных спэцыялістаў сканала. І ў сёньняшнім вірлівым жыцьці тыя, хто некалі атрымаў дыплём інжынера, пэдагога, лекара, спрабуюць скарыстаць свае веды і здольнасьці ў іншым кірунку. З Аляксандрам С., які таксама зьмяніў прафэсію, пагутарыў кар. «Пагоні».

— Аляксандр, Вы сёньня прэзыдэнт зьнешнегандлёвай фірмы, а кім працавалі раней?

— Я нарадзіўся ў сям 'і мэдыкаў. Тата працаваў галоўным лекарам вясковага шпіталю. Мяне змалку арыентавалі ў службе Гіпакрата. І зь мяне атрымаўся ўрач. У 1985 годзе я скончыў Гарадзенскі дзяржаўны мэдыцынскі інстытут і пачаў працаваць хірургам-уролягам у ваблясным клінічным шпіталі. Праз пэўны час двойчы езьдзіў на спэцыялізацыю да Менску. Але з цягам часу мне стала відавочна, што ў любую справу неабходна ўкладаць душу. Зрабіць жа гэта, а я не баюся выраза, ў плянава-бюджэтнай мэдыцыне, дзе амаль усе хваробы распісаныя на ложкадні без уліку гісторыі паходжаньня захворваньня, узросту хворага, немагчыма. Спадзявацца на істотныя перамены і чакаць, што назаўтра нешта будзе іначай пры існуючай сістэме народаўладдзя — марна.

— Таму Вы вырашылі пакінуць практыку ўрача?

— Гэта толькі адзін бок праблемы, які відаць найперш. Я ж пакінуў сваю прафэсію па некалькі, як бы мовіць, парамэтрах. Па-першае — я аддаю перавагу ў любой працы асабістай ініцыятыве, ўласнаму інтарэсу. Напрыклад, — я прапаную даваць хвораму, скажам, нейкія адметныя лекі. У адказ чую, што гэта дыфіцыт ці занадта каштоўныя лек, якога без дазволу галоўнага ўрача нельга прызначаць. Атрымліваецца нямая сцэна — ад мяне з аднаго боку патрабуюць зьнізжэньня ложка-дзён, а з другога, спасылаючыся на кошт, слабое фінансаваньне, дыфіцыт, стрымліваюць мае высілкі. Я раней згадаў, што двойчы ездзьдзіў на курсы падвышкі кваліфікацыі. Пра які ж прафэсійны рост можна мовіць, калі лекар павінен у сваёй практыцы прыладкоўвацца да дыфіцыту нейчым загадам. Тым больш ведаю, што, каб дапамагчы хвораму, гэтыя лек ці фізіяпрацэдура неабходны. Таму маніць і выкручвацца перад хворым не было асабліва жаданьня. Па-другое — я лічу, што за сваю працу атрымліваў недастаткова. Існаваць на гэты мізэрны заробак было б сьмешна. Выйсьце падказаў сам час — заснаваць сваю справу. Збудаваць ўласны шпіталь ці хоць адчыніць невялікі габінэт для прыёма хворых, у нашай сувэрэннай дзяржаве нярэальна. Аблічыўшы ўсё, вырашыў паспрабаваць свае магчымасьці ў камэрцыі. Спэкуляваць, як гэта наважыліся рабіць некаторыя мае калегі, мне было сорамна. Наадварот, хацелася распачаць сапраўдную справу. І справа па густу знайшлася. Напачатку папрацаваў агэнтам у адной зьнешнегандлёвай маскоўскай фірме. Набраўся неабходнага вопыту, як рабіць зьдзелкі, браць крэдыты, праводзіць іх праз банкаўскія рахункі, і распачаў сваю гандлёвую эпапэю. Зараз, фірма, якую узначаліў, мае шматмільённы абарот капіталу ў Расеі, Летуве й таксама ў краінах Эўропы. Па вядомых прычынах не называю лічбу гэтых капіталаў, але ведайце, што гэта нямала.

— З кім найлепш весьці Вашай фірме справы?

— Мы не аддаем каму-небудзь перавагу. Нашы інтарэсы маюць аднолькавыя ўмовы развіцьця як на Усходзе, так і на Захадзе. Праўда тут хацелася б зрабіць адно ўдакладненьне. У Расеі наш інтарэс найперш скіраваны на прадпрыемствы, дзе набірае хуткасьць канвэрсія. Тут можна лёгка знайсьці паразуменьне, шмат цікавага, сучаснага тавару, які, дарэчы, мае добры попыт у Эўропе. Для такіх прадпрыемстваў мы дапамагаем знайсьці рынкі збыту прадукцыі, шукаем ім крыніцы сыравіны, дапамагаем знайсьці інвэстараў. Гэта вельмі выгодна ўсім. Прадпрыемствы не маюць клопату з рэалізацыяй вырабаў, з набыцьцём новых тэхналёгій і многага іншага.

— Вашы далейшыя пляны!

— Назьбіраць сродкаў і збудаваць ў Горадні прыватны, платны шпіталь.

— Дзякуй Вам, Аляксандр, за гутарку й будзем спадзявацца, што Вашы задумы спраўдзяцца.

Распытваў Г. АСТРОЎСКІ.

Урад узбройваецца

Як вядома, у апошнія дні кастрычніка ў Горадні знаходзіўся З. Пазьняк з групай дэпутатаў парлямэнцкай апазыцыі. Мы ўжо паведамлялі аб тым, што ён выступіў на адкрыцьці мэмарыяльнай шыльды, прысьвечанай М. Ткачову. Спадар Пазьняк выступіў таксама перад грамадзкасьцю. Перадусім ён зазначыў, што ягоныя прагнозы наступнай палітыкі ўрада, з якімі госьць выступаў перад гарадзенцамі крыху больш году назад, на жаль, спраўдзіліся: няма нафты сваёй, ня вырашана пытаньне з энэрганосьбітамі і г. д.

Найбольш цікавым, аднак, было паведамленьне З. Пазьняка аб тым, як наш урад сёньня сьпехам узбройваецца на капыл, як гэта рабіў ҳазбулатаўскі Вярхоўны Савет у Маскве. Па-першае, пасьля забойства Арцымені, Кебіч пачаў стварыць батальён аховы Саўміна з 750 жаўнераў. Па-другое, падпарадкаваў сабе ўнутраныя войскі — самыя дысцыплінаваныя, дзе няма аніякага дэзэртырства (ва Узброеных сілах — 1000 уцекачоў). Па-трэцяе, урад падпарадкаваў сабе менскі Амон — яшчэ 750 жаўнераў, па-чацьвёртае, падрыхтавана пастанова, паводле якой усе савецкія чыноўнікі — ад сельсавета да Саўміна змогуць займець уласную зброю... Высновы: урад хоча узяць ініцыятыву ў свае рукі — распусьціць Вярхоўны Савет і ўласнаручна правесьці выбары. Магчыма нават — у самы бліжэйшы час.

Спадар Пазьняк сказаў, што на сэсіі ВС апазіцыя запатрабуе адстаўкі Кебіча. Прычым ёсьць надзея на падтрымку з боку парлямэнцкай большасьці, частка якой пераканалася ў банкруцтве палітыкі ўрада. Замест кебічава павінен быць створаны кааліцыйны урад, задача якога — захаваць дзяржаву: распачаць рэформы, увесьці валюту, падрыхтаваць правядзеньне новых парлямэнцкіх выбараў. Інакш нашыя ўрадоўцы на чале з Кебічам зьнішчаць незалежную Беларускую дзяржаву.

П. ГРЭЦКІ.

Беларускія гэнэралы аддаюць перавагу «Пэжо»

У актавай залі Гарадзенскага памежнага атраду адбылася сустрэча высокапастаўленага гэнэрала цэнтральнага штабу Беларускага памежнага войска з афіцэрамі й прапаршчыкамі. Гэнэрал распавёў прысутным аб пэрспэктыве памежнага войска, яго рэарганізацыі і аб кантрактнай службе ў памежным войску, якая мае пачацца нібыта з траўня наступнага года.

На дзіва гэнэрала, афіцэры бадай яго не слухалі, а пагледалі ўбок новенькага легкавіка маркі «Пэжо». Жадаючы задаволіць інтарэс падначаленых, сталічны госьць патлумачыў, што легкавік каштуе 15 000 даляраў. У залі на хвіліну ўсё замоўкла, а затым, ужо пасьля сустрэчы, памежныя афіцэры круцілі галовамі і шапталіся — вось куды зьнікаюць валютныя сродкі, якія ў якасьці падатку зьбіраем на кантрольна-прапускных пунктах.

Г. У.

Пры сацыялізме жыць таньней, бро нішто нічога не каштуе

Раней як было з цяплом ды вадой? У адных дамах цякла з кранаў толькі летняя, а ў другіх — кіпень, прычым замест халоднай вады таксама. У адных батарэі ледзьве ліпелі, а ў другіх сярод зімы клаліся спаць з расчыненымі вокнамі. Грошы за паслугі з усіх спаганяліся аднолькавыя. Званкі ў інстанцыі нічога не давалі, бо паўсюдна, уключна й у Горадні, панаваў сацыялізм...

Ажно нарэшце наш беларускі ўрад пачаў карэктаваць свае сацыялістычныя перакананьні ды звычкі, выдаўшы пастанову: падаваць у дамы гарачую ваду ды цяпло залежна ад вулічнай тэмпэратуры. Гістарычная пастанова! Паводле яе ў нас у Горадні будуць імкнуцца, каб у кватэрах было не халадней 18 градусаў.

Дзяржава нас дагэтуль «шкадуе», бо яна яшчэ сацыялістычная. У кастрычніку мы плацілі за спажываньне куба вады 10—15 рублёў (цяпер будзем — удвая больш), а сапраўдны кошт быў 1000 рублёў, а будзе — 1500. Карацей, мы пачынаем — у працэнтах да сабекошту вады — плаціць усё больш, але асноўнае нам пакуль пагашае родная дзяржава.

Каб нас не рабавалі увесь гэты час, а плацілі па-людзку, не страшна было б і плаціць за ваду па сабекошту. Мне скажуць: а ці знаеце вы, колькі ў той Амэрыцы або Англіі ў месяц плоцяць за цяпло й ваду? Ня знаю, але ведаю, што тамака, па-першае, людзям плоцяць па-сапраўднаму, па-другое, сабекошт ніжэйшы, дзякуючы сучасным тэхналёгіям, а па-трэцяе, кожны плоціць толькі за сябе, бо мае ў кватэры лічыльнік цяпла, вады, газу.

Мы ўвесь час жылі ў СССР. Краіна была багатай. Людзі былі таксама багатыя — «духоўна», а матэрыяльна бедныя. Нішто нічога не каштавала! Ні мазгі, ні праца, ні бэнзін або вада. «Эканоміка павінна была быць эканомнай», але гэткай не была. Краны былі ненадзейнымі, увесь час цяклі. Вось і прыехалі. Цяпер дзяржаве — каб не марнаваць ваду ды іншае, і нам — каб плаціць толькі за сябе,— як паветра неабходны ў кватэры лічыльнікі... Шкада, што няма болей правячай КПСС, яна б нам «дакладна» паведаміла ў дзьве тысячы якім годзе можна на іх спадзявацца. Сёньня аказваецца, адзін толькі лічыльнік газу каштуе 40 даляраў! Прычым, на Беларусі іх не вырабляюць. Аніякіх.

Як наш сацыялістычны ўрад думае вырашыць гэтае бадай невырашальнае пытаньне? Час падкажа, бо на ўсім адчуваецца, што ўрад засеў надоўга й ўсур 'ёз. А пакуль адзін узорна-паказальны дом абсталявалі за кошт дзяржавы ў сталіцы, а яшчэ адзін плянуюць абсталяваць у Горадні. Ура! Будзе што паказаць замежным гасьцям... Канешне, можна, успомніць пра сваё пiянэрскае дзяцінства й заклікаць самога сябе ашчаджаць кожную кроплю вады. Але як? Калі ў кожнай другой кватэры хранічна працякаюць краны, бо яны — савецкія.

Пакуль цеплазабесьпячальныя пункты горада маюць 70—80 працэнтаў ад нормы паліва, але ў некаторых з гэтым значна горш. Ня выключана, што ўзімку па чарзе давядзецца (як і ўлетку) адключаць паводле графіку гарачую ваду ў дамах. Але як гэта зрабіць? У горадзе адных толькі бойлерных установак 300, а да іх — безьліч аматараў, якія ламалі замкі й ўключалі цяпло ў сваіх дамах значна раней за пачатак ацяпляльнага сэзону. Гэтак «пазканоміш».

Вось такія супярэчлівыя думкі спарадзіла ў мяне сустрэча ў гарвыканкаме, прысьвечаная падрыхтоўцы да зімы камунальнай ды энэргазабясьпечнай гаспадаркі горада. Наступным разам пагаворым пра электрычнасьць.

П. ГРЭЦКІ.

Двухмоўе па-ваўкавыску

Есьць у Ваўкавыску раённая газэта, і мае яна беларускую назву «Наш час», але на гэтым уся беларускасьць гэтага выданьня заканчваецца. Рэдка можна сустрэць у ёй невялікі артыкул ці зацемку на дзяржаўнай мове, а часцей за ўсё — на замежнай. Можна было б парадавацца за ваўкавысцаў, каб гэтай замежнай была французкая ці, скажам, ангельская, бо такая з 'ява сьведчыла б пра высокую адукаванасьць і культуру жыхароў горада й раёна. Але такой замежнай мовай з 'яўляецца расейская, а гэта ўжо ў наш час сьведчыць не пра культуру, а пра безкультур 'е. Бо трэба быць па-сапраўднаму народу безкультурным, каб навязваць вольнаму народу чужую мову, трэба страціць усялякую павагу да сябе й да свайго горада, які стаяў ля вытокаў ВКЛ, горада, які ў старажытнасьці ахоўваў волю, незалежнасьць і мову вялікага беларускага народа, каб выдаваць адзіную газэту на чужой мове.

Раённы савет выдзяляе сродкі на яе выданьне з мясцовага бюджэту. Гэта значыць, і вашы грошы, паважаныя ваўкавыцы. Гэта значыць, што мы з вамі плоцім за гвалт нашай мовы й нашай зямлі.

Нас абкрадае кожны нумар «Нашага часу». Ен абкрадае нашых дзяцей, нашу незалежнасьць, а мы за гэта яшчэ й плоцім.

Шаноўныя ваўкавысцы, мы павінны паставіць пытаньне так: або «Наш час» стане беларускамоўнай газэтай, або мы павінны аб 'явіць яму байкот. Мы павінны байкатаваць падпісную кампанію й паставіць пытаньне на сесіі райсавета аб спыненьні фінансаваньня гэтай газэты. Мо безпрацоўе навучыць рэдактара й ягоную каманду размаўляць па-беларуску!

Яраслаў ГРЫНЬКЕВІЧ, Мястэчка Рось.

ВОДГУКІ

Гульні з пераапрананьнем

Людзі так да іх прывыклі, што перасталі заўважаць іхнія злачынствы...

Ф. Рабле.

Пасьля таго, што ўжо зроблена ў справе адраджэньня, мы зноў апынуліся ў становішчы, калі беларусу ў сваёй жа Бацькаўшчыне няма куды падацца («Куды падзецца беларусу!» — В. Задаля, «Пагоня», № 3). Разьвёўшы рукі, мы разгублена пытаем, што рабіць, хто вінаваты й ці можна наогул гаварыць аб нейкім адраджэньні.

На апошняе пытаньне з сумам самі сабе адказваем, што можна, вось толькі аб чым адраджэньні!

З ПОСЬПЕХАМ адраджаецца нацыянальны дух польскага насельніцтва Гарадзеншчыны нярэдка разам з даўнімі прэтэньзіямі на яе тэрыторыю і непавагай да ўсяго беларускага.

Абірае застаўшаеся пер ´е, падмыўшыся пасьля перапуду, кампартыя: адраджае сваё незаспакоенае імкненьне да ўлады.

Адраджаецца апэтыт нашых суседзяў на зямлю Беларусі, а адпаведна таму, як ён разгульваецца, расьце непавага да беларусаў у гэтых дзяржавах.

Але ж самае балючае — гэта адраджэньне савецкай абыякавасьці ў роднай дзяржаве да свайго «грамадзяніна». І не памылкова гэта слова ўзята ў двухкосьсе. Грамадзянін — гэта той, дзеля каго існуе дзяржава, і той, хто вызначае сукупнасьцю сваіх інтарэсаў палітыку гэтай дзяржавы. У Беларусі ж палітыку вызначае чыноўнік. Дзеля яго існуе дзяржава й менавіта яго інтарэсы абараняе. Мы, астатняя большасьць,— маўклівае быдла, якое азначаюць словамі «народ» ці «насельніцтва». І калі гэты народ пычынае выказваць незадаволенасьць палітыкай сваіх дабрадзеяў, яму з цынічнай пагардлівасьцю кідаюць: «Вы нічога не разумееце».

Не разумее беларуская маці, што яна ўсё жыццё павінна быць удзячна роднай уладзе за тое, што апошняя ніколі не ведала, як цяжка ёй было выхаваць сваё дзіця, за дармовую адукацыю й лекі, што аплочваліся з яе ж кішэні, за тое, што дзяржава адабрала ў яе шчасьлівае мацярынства, цягнучы з яе жылы на працы, нэрвы ў чэргах, здароўе ў тым, што завецца кватэрай. Гэта ўлада апасьля прынесла яе дзіця ў ахвяру Чарнобылю. Гэта яе дзіцём дзяржава будзе разьлічвацца за рэкі-памыйніцы, за вялізныя хімкамбінаты, якія абкружылі ўсю Беларусь, за мудрагелістую палітыку сёньняшняга ўраду.

Не разумее і беларускі бацька, што працаваць трэба сумленна і якасна, а грошай атрымліваць як мага меньш, што чалавечае існаваньне — недазвольная раскоша, што паважаць сябе — гэта процістаяць інтарэсам дзяржавы.

І кожны раз, калі ўжо немагчыма цярпець гэтае жывёльнае існаваньне, мы выплёскваем горач зусім не на тых: і бессаромныя расейцы вінаваты, і хітрыя хахлы, і яўрэі з летувісамі — усе абіраюць дурнога мужыка-беларуса.

Такія думкі вельмі да спадобы роднай уладзе, таму што яны адводзяць увагу ад сапраўдных віноўнікаў, чыноўных асоб рознага рангу, якія абумоўліваюць палітыку дзяржавы, яе эканоміку і культуру.

Справа беларускага адраджэньня таксама робіцца ў большасьці іх рукамі. У якім яна стане — мы бачым. І трэба пагадзіцца з Валерыям Задаля, што даўно ўжо, і асабліва сёньня, надыйшоў час бараніць сваю нацыянальнасьць, нацыянальную годнасьць і гонар. Але ж, паранейшаму, ад каго бараніць, а па-другое, ці можна бараніць дом, у якім ты не гаспадар, зямлю, якая табе не належыць, годнасьць і гонар, якія ў большасьці адсутнічаюць.

Усеагульнае халопства насельніцтва — гэта вынік унутраняй палітыкі ўсё той жа дзяржавы. Атрыманы сувэрэнітэт — гэта сувэрэнітэт беларускага чыноўніка, вызваленьне з-пад некалі магутнага цэнтра — Масквы. Краіна і чалавек у ёй сталі ўласнасьцю толькі беларускага бюракрата, якую ён можа прадаць, дараваць ці зьнішчыць.

І таму усё часьцей і часьцей мы выклікаем у насельніцтва непавагу сваімі жалобнымі песьнямі і жабрацкім скавытаньнем перад уладатрымальнікамі. Прыйшоў час зразумець, што чыноўнік менш за ўсіх зацікаўлены ў тым, каб ствараць умовы для развіцьця незалежнай, паважаючай сябе, сваю зямлю, яе гісторыю асобы. Такі чалавек — пагібель для існуючай сыстэмы. І яна зробіць усё, каб такіх людзей было як мага менш. І ўжо робіць, прыкрыўшыся лозунгам нацыянальнага адраджэньня, знішчаючы у корані саму ідэю.

З ВЕРНЕМ увагу толькі на адзін з бакоў нашага грамадскага жыцьця: на тое, як ажыцьцяўляецца пераход да нацыянальнай школы у Горадне. Чаму школа?

Менавіта сюды ўскладзена асноўная цяжкасьць справы беларускага культурнага адраджэньня. Па-другое, школа пакутуе ад тых жа хвароб, што і грамадзтва, толькі куды цяжэй. Таму манлівая сутнасьць адраджэнчага пафасу чыноўніка тут раскрываецца дастаткова поўна. Ёсьць і трэцяя прычына: кожная ўлада, кожны паважаючы сябе палітычны рух вядзе барацьбу за права валодаць розумам і пачуцьцём падрастаючага пакаленьня. І тут, як нідзе, бачны сапраўдныя мэты, якімі кірующа трымаючыя ўладу палітыкі. На ўспамін прыходзіць іезуецкая філязофія, аднаго з герояў вядомага рамана У. Караткевіча: «...забяры дзяцей, прымусь іх з самага пачатку думаць па-свойму, забі ерась гуманізму яшчэ ў калысцы, няхай сабе і самай вялікай хлусьнёй. Тады межы не спатрэбяцца».

На першы погляд пераход да нацыянальнай школы ў Горадні ідзе больш меньш пасьпяхова. Кожны чыноўнік ад адукацыі прапануе вам цэлы шэраг прыкладаў гэтага: асноўная большасьць школ перайшла на беларускамоўнае выкладаньне, ствараюцца школы паглыбленага вывучэньня роднай мовы і літаратуры, заснаваны беларускі ліцэй у СШ № 22 і г. д.

Але ж добрымі намерамі нашай адміністрацыі часцей за ўсё будуецца дарога ў пекла. Адчуўшы зьмену палітычнага паветра малыя й велькія бюракраты ад школы кінуліся праводзіць у сваёй парафіі нацыянальную палітыку. Але ж адразу адзначым, што аніякіх прынцыповых зьмен не адбылося. Па сутнасьці яна застаецца той жа, што й была ў савецкі час, і выконвае грамадскі заказ гэтага часу, якой бы шыльдай яе ня прыкрылі.

Нагадаем, што савецкая школа вядзе адлік свайго існаваньня з моманту, калі ў пачатку XIX ст. расейскай манархіі стаў патрэбны рацыянальны й надзейны механізм падрыхтоўкі буйных і малых чыноўнікаў для таго, каб кіраваць вялізнай краінай, і калі за ўзор была ўзята пруская сістэма адукацыі, нівеліруючая чалавечую асобу, накіраваная на падрыхтоўку бязмоўных выканаўцаў на карысьць «Веры, Царя и Отечества». (гл. Брайан Саймон. Общество и образование.— М.; 1989).

Урэшце рэшт гэтая сыстэма адукацыі стала адной з асноўных перашкод на шляху якіх бы та ні было сацыяльных зьменаў у жыцьці імпэрыі і прывяла да цяжэйшага крызісу пачатку 20-га стагоддзя. Кіраўнік кадэтаў П. Мілюкоў папярэджваў: «Сыстэма вышуку і даносаў, уся сыстэма нашага выхаваньня стварае з маладога пакаленьня кар ´ерыстаў, самазабойцаў і рэвалюцыянераў».

Параўноўваючы становішча з адукацыяй у Расейскіх школах з маленькай Японіяй, якой магутная на першы погляд імпэрыя прайграла вайну, газэты таго часу адзначалі, што на адукацыю і выхаваньне аднаго вучня ў Расеі ішло ў шэсьць разоў меньш сродкаў, чым траціла Галоўнае ўпраўленьне дзяржаўных конных заводаў, на догляд за адным канём (Цікава, з чым можна параўнаць сучаснае фінансавае становішча у школах Беларусі?). «Патокамі крыві расплочваецца цяпер дзяржава за гэтыя злачынствы»,— пісалі тыя ж газэты, маючы на ўвазе адносіны да народнай адукацыі з боку дзяржавы (Знание — сила, № 2, 1991).

І вось у разгар першай сусьветнай вайны пачалася адна з самых вялікіх рэформаў у народнай адукацыі, вынікі якой пахаваны у глыбіні архіваў. Галоўнымі прынцыпамі гэтай рэформы было: стварэньне дыфэранцаванай сыстэмы адукацыі, ствараліся нядзяржаўныя школы.

Бальшавікі праігнаравалі гэтыя рэформы. Ім больш да спадобы прыйшлася «пруская казарма». Тры кіты, на якіх трымалася ў ёй выхаваньне — праваслаўе, самадзяржаўе, імпэрскі патрыятызм — бальшавікі падмянілі Молахам камуністычнай будучыні. Камунізм стаў верай, надзеяй і каханьнем дзяржаўнай адукацыі й выхаваньня. Гэта была й дзяржаўная рэлігія; гэтым прыкрывалась і бандыцкая дзейнасьць партыйна-дзяржаўных бонзаў; камуністычны інтэрнацыяналізм стаў мэтай, у імя якой зьнішчылася чалавечая асоба ва ўсёй сваёй нацыянальнай, а адсюль, інтэлектуальнай і духоўнай неаднолькавасьці. Але турботы аб добрым жыцьці для ўсіх — шыльда, за якой чыноўнае брацтва будавала сябе, ходзячы па галовах і душах людзей, шыкоўнае жыцьцё. А для шыкоўнага жыцьця неабходны халопы, і школа іх з посьпехам рыхтавала й рыхтуе.

Памыляецца той, хто лічыць, што ў школе расейская культура. Яна была канторай, адкуль на свет з ´яўлялася толькі тое, што было неабходна, каб апраўдаць, уціснуць у галовы ідэю гістарычнай непазьбежнасьці існаваньня жудаснай сыстэмы з назвай «сацыялізм». Гісторыя расейскае культуры ператварылася ў гісторыю бунтаў і рэвалюцый, выхоўваючы ў моладзі ідэал рэвалюцыйнага фанатызму, гэтай вышэйшай формы інтэлектуальнага й духоўнага халопства.

Памыляецца й той, хто лічыць, што ў школе панавала расейская мова. Не, панавала суконная мова камунітычных лёзунгаў і драўляная мова чыноўніка. І культура, й мова Расеі пасьпяхова знішчалася. «Пруская казарма», накіраваная ў каляіну партыйна-чыноўнічых інтарэсаў, насаджала адну культуру — культуру статка з культам пастуха.

Ці ж можна мець хоць нейкі посьпех справы нацыянальнага адраджэньня ў пракруставым ложку гэтай спецыфічнай установы, дзе думку й слова апранаюць ва ўніформу аднолькавасьці?

Магчыма, што вельмі многа мы не разумеем, і адкрыцьцё беларускага ліцэю ў школе, якая не мела нават клясаў спецыялізацыі, з ´яўелецца лагічна-неабходным. А можа за доўгія гады плённай працы тут падрыхтавана добрая матэр ´яльная і мэтадычная база для новай навучальнай установы? Думаю так, што няма гэтага амаль што ні ў воднай Гарадзенскай школе, не будзе і ў так званым ліцэі. Няйнакш, як толькі ў Ленінскім раяне назапасілі велькі вопыт выкаладаньня беларускай мовы й літаратуры, этнаграфіі й культуралогіі, распрацавалі новыя праграмы, карыстаючыся апошнімі дасягненьнямі ў галіне сэміётыкі і агульнай рыторыкі. Але ж вельмі гэта няверагодна, ня панская гэта справа.

Няма даверу й да клясаў з паглыбленым вывучэньнем нацыянальнай культуры. Спецыялізацыя існуе тут як дадатак да агульнаадукацыйнай праграмы, павялічваючы нагрузку на вучняў да неразумнага. Нездарма бацькі, дзеці якіх займаюцца ў нашай гімназіі, скардзяцца на страшэныя перагрузкі. За благія намеры «дзядзяк і цётак» ад адукацыі дзіця разлічваецца свім здароўем. Цікавасьць да абранага прадмета зьмяняецца нянавісьцю да яго, як да прычыны вучнёўскіх пакут.

ДУМАЮ, што надыйшоў час, каб зрабіць хоць нейкія высновы на афіцыйным узроўні. Утойваньне рэальнага становішча можа прывесьці да таго, што пачатая справа зойдзе ў тупік. Гэта будзе выбух, які з аднаго боку, падарве давер да справы аднаўленьня беларускасьці ў большасьці насельніцтва, а з другога боку, віноўнікамі зноў жа апынуцца ня тыя, хто, займаючы месцы, непасрэдна ажыцьцяўляе праграму пераходу да нацыянальнай школы і таму вызначае механізм гэтага пераходу, а ўсё тыя ж «нацыяналісты», убок якіх будуць тыкаць пальцамі і крычаць: «Ату іх», каб толькі адвесьці ўвагу ад сябе. Дзяржаўны монстр народнай адукацыі выкіне новы лёзунг і з посьпехам будзе забіваць у корані яго ідэю. І ўсё гэта дзеля таго, каб захаваць сваю манаполію на адукацыю, а разам з гэтым, месца каля бюракратычнай кармушкі. Так ці інакш справа для іх — новая кашуля, якую падбіраюць пад вельмі часта зьмяняючуюся зараз палітычную моду. Як робіцца справа — гэта ня галоўнае. Галоўнае — што мы павінны думаць аб тым, як гэта справа робіцца. А што думаць — нам яны ж і скажуць. Як у тэатры Шэкспіра: замест замку — шыльдчка з надпісам «Замак», замест лесу — таксама шыльдачка і г. д.

Выставіўшы шыльду «Нацыянальнае адраджэньне», дзяржаўная школа з посьпехам працягвае скубсьці мазгі нашых дзяцей пад адзін капыл, знішчаючы ў іх усё адметнае, асабовае, а разам з тым і нацыянальна-абумоўленае. Аб якім выхаваньні нацыянальнай годнасьці й гонару можа тут весьціся гаворка?

Такое становішча прывядзе, а магчыма ўжо прывяло да поўнага развалу як школы, так і дзяржавы, як прывяло яно да гэтага ў пачатку XX стагоддзя Расею.

Сягоньня ў Горадні не існуе ніводнай ня дзяржаўнай школы (не абавязкова прыватнай). Чым матывуюць такое становішча кіраўнікі ад адукацыі? У свой час на адной з сустрэч з кіраўнікамі школ і дзіцячых садкоў, старшынямі прафсаюзных камітэтаў гэтых установ спадар Саўчык, які кіруе народнай адукацыяй у вобласьці, гаварыў аб тым, што з ´яўляецца супраціўнікам раздзяржаўленьня сярэдняй школы. Ён быццам бы ня можа, каб нехта атрымліваў добрыя сучасныя веды за грошы, ў той час, калі многія гэтага дазволіць сабе ня здольны. Трэба, па яго словах, падтрымліваць роўныя магчымасьці для кожнага, а гэта можа прапанаваць толькі дзяржаўная школа.

Якую ж роўнасьць абараняе спадар вабласны кіраўнік? Хіба што роўнасьць, якая роўная нулю? Гэтую роўнасьць у свой час прааналізаваў, вельмі няспадабаўшыся Леніну, вядомы й аўтарытэтны на Захадзе сацыёлаг Піцерым Сарокін: «При последовательном проведении равенства этого типа не должно быть терпимо никакое неравенство в каком бы то ни быо отношении. Идеалом его является стрижка всех людей под одну машинку и посильное стремление сделать их совершенно сходными друг с другом». «Такое понимание равенства,— працягвае П. Сарокін — ведет к морали: «стыдно быть хорошим»... «В самом деле, раз все должны быть равны друг другу, то нельзя быть умным, ибо есть глупые, нельзя быть честным, ибо есть преступники, нельзя быть здоровым и сытым, ибо есть сифилитики и голодные, нельзя быть красивым, ибо есть безобразные и т. д. При этом царили бы одни посредственности и невежды. Иными словами, мораль этого равенства является раздачей премий невежеству, болезни, преступлности и т. д. и ведет к полному застою культуры и ее приобретений».

Але калі П. Сарокін лічыў такую роўнасьць утапічнай, а ўкараненьне яе ў жыцьцё небяспечным, то ўсё гэта з усімі прадбачлівымі вынікамі Сарокіна мы маем сёньня існуючым і ахоўваем як сацыяльную заваёву.

Сёньня, калі мы спрабуем вырашыць праблемы адраджэньня беларускасьці, раздзяржаўленьне (і не толькі школ) павінна стаць першым крокам да свабоднага развіцьця чалавечай асобы.

Гэта не выключае існаваньня дзяржаўных установ, хай нават у сваёй большасьці. Але ім павінна быць альтэрнатыва. І ніхто ня будзе перашкаджаць спадару Саўчыку даваць добрую, сучасную ў дзяржаўнай «бясплатной» школе адукацыю, як ніхто, на наш пагляд, не перашкаджае гэта рабіць і зараз. Хіба што акрамя самой дзяржавы.

І. Р.

Сьвяты! Сьвяты!

У Шчучыне сьвята за сьвятам. Зусім нядаўна адбылося адкрыцьцё новага шыкоўнага Дома культуры, дзе разьмясьціліся гарадзкая бібліятэка, музэй Народнай творчасьці, некаторыя аддзяленьні мясцовай школы мастацтваў, ЗАГС і аддзел культуры.

Амаль адначасова была здадзена і другая «будоўля стагоддзя» — стадыён. Шчучынцы, нарэшце, атрымалі магчымасьць займацца спортам і прымаць у сябе спартоўцаў з іншых гарадоў Беларусі.

І яшчэ. Нарэшце адчыніла свае дзьверы трэцяя гарадзкая школа, якую чакалі асабліва. 18 кастрычніка зазьвінеў першы званок.

А. АЛАВА.

Гарадзенскія спэкулянты гандлююць на расейскіх торжышчах

Пашчыраваўшы ўдосталь на торжышчах Польшчы, Турцыі, Румыніі, некаторыя гарадзенскія спэкулянты пачалі аддаваць перавагу «таўкучкам» Расеі. Так, жыхарка Горадні Ніна В., якая звыш шасьці год спэкулявала на рэчавых рынках Польшчы, цяпер езьдзіць выключна толькі ў расейскія гарады Белгарад і Бранск. Зьмену свайго «месца працы» вынаходлівая гарадзенка тлумачыць так: «Я скупаю ў Вільні, Горадні і Каралеўцы за даляры і расейскія рублі імпартовыя дзіцячыя рэчы, а затым вязу іх да Расеі, дзе прадаю іх значна даражэй. Скажу шчыра, адна такая гандлёвая выправа прыносіць мне карысьць звыш 100 000 разьліковых білетаў нацыянальнага банку Беларусі».

Г. У.

ГУТАРКІ

Злачыннасьць павялічваецца, але да тэрарызму пакуль не дайшло

У памяшканьні Дома афіцэраў у Горадні адбылася сустрэча вэтэранаў з кіраўнікамі праваахоўных органаў вобласьці. У ёй узялі ўдзел пракурор вобласьці — Цярэшчанка, намесьнік начальніка УУС аблвыканкама п-к Радзюкевіч і начальнік контрразведкі УКДБ па Гарадзенскай вобласьці — п-к Лятун.

Першым, з дакладам аб крымінальнай сітуацыі ў горадзе і вобласьці выступіў пракурор Цярэшчанка. Ён далажыў, што абстаноўка ў вобласьці зараз складаная. Больш таго, па колькасьці злачынстваў наша вобласьць на першым месцы ў Беларусі. Прычым, як адзначыў пракурор, зьявіліся новыя формы злачыннасьці: рэкэт, карупцыя, арганізаваная злачыннасьць, вырасла колькасьць асабліва цяжкіх злачынстваў: насільле, забойствы і г. д., а таксама турбуе і тое, што вельмі вялікі працэнт злачынстваў зьдзяйсьняе моладзь і падлеткі.

У сваім дакладзе пракурор Цярэшчанка звярнуў увагу на найбольш значныя прычыны росту злачыннасьці, сярод якіх назваў: дрэнную дысцыпліну, паслабленьне патрабавальнасьці, нізкі ўзровень маралі і культуры насельніцтва, а таксама сумнавядомы Гарадзенскі рынак, празрыстую мяжу з Польшчай і Летувой, з-за якіх вобласьць ператварылася ў перавалачную базу.

Пракурор рашуча выказаўся супраць спэкуляцыі, якую зараз называюць прадпрыймальніцтвам і падкрэсьліў, што прызнае толькі бізнэс у наступнай форме: зрабі сам — а потым прадавай.

Палкоўнік Радзюкевіч у сваім дакладзе спыніўся на цяжкасьцях, з якімі зараз сутыкаецца міліцыя. Выказаў недаўменьне тым, на чым зараз выхоўваецца моладзь: толькі на відыякліпах. Маўляў, у яго час было зусім па-іншаму. Дадаў, што падлеткамі ўвогуле, акрамя яго ведамства, ніхто не займаецца. Адказаў на розныя пытаньні. Паведаміў, што будзе дазволена мець газавую зброю, якая павінна рэгістравацца згодна закону.

На трохі дзіўнае пытаньне, ці дапамагае міліцыі зараз царква, адказаў, што вялікай дапамогі няма, але тое, што існуюць нядзельныя царкоўныя школы й дзеці не бадзяюцца па вуліцах — гэта добра. А самае галоўнае, каб тыя людзі, якія сёньня замальваюць там свае грахі, не рабілі іх заўтра.

Палкоўнік Лятун не рабіў даклада. Перапрасіў за свайго начальніка, які вельмі заняты й ня здолеў прыйсьці на сустрэчу, сказаў, што адкажа на пытаньні. Вось некаторыя яго адказы:

— На сёньняшні дзень мы ня маем якіх-небудзь дадзеных аб тэрарыстычнай дзейнасьці на тэрыторыі вобласьці.

— У дзень абраньня новага старшыні вабласнога Савету да яго адразу прыстаўлена ахова.

— За апошнія тры гады ў нас выяўлена два чалавекі, якія спрабавалі актыўна супрацоўнічаць з Заходнімі спэцслужбамі: у Смаргоні і Горадні.

— Зараз створаны ўсе ўмовы, і засылаць да нас нейкіх шпіёнаў папросту непатрэбна. Едуць хто хоча, і бываюць, дзе хочуць. Дарэчы, на днях у Горадню павінна прыехаць дэлегацыя з Францыі, дамаўляцца аб стварэньні турыстычнага маршрута, па якім некалі праходзіў Напалеон. Вось і будуць зьбіраць інфармацыю.

— Раней мы даволі блізка супрацоўнічалі з польскімі спэцслужбамі. Зараз на нашы запрашэньні яны не адказваюць. Рабіце вывады самі.

— Аб забойстве Арцымені ходзіць шмат чутак і ня больш таго. На карту пастаўлены ўсе нашы лепшыя сілы. Калі сьледзтва скончыцца, ніхто таямніцы з гэтага рабіць ня будзе.

— Пра тое, што Домаш даводзіцца сваяком сям 'і Арцымені, нам нічога не вядома...

Найболей пытаньняў было да вабласнога пракурора. Шмат з іх паўтаралася, асабліва тыя, што датычаць забойства Арцымені. Пракурот заявіў, што пакуль ідзе сьледзтва, ён таксама нічога ня мае права паведамляць. Што ж датычыць справы Гіруця, зазначыў, што займаліся ёю доўга, і менавіта па прадстаўленьні пракуратуры той быў вызвалены ад займаемай пасады. Крымінальная справа ў адносінах яго сына ўжо закрыта — суд вынес апраўданьне. Аднак, пракуратура настаяла на тым, каб яе яшчэ раз перагледзеў Вярхоўны суд.

Нечаканым у канцы было пытаньне да пракурора: ці караецца ў нас нацыянальная варожасьць? Адзін з вэтэранаў паабяцаў прывесьці канкрэтныя факты. Маўляў, у раёне возера Юбілейнага яму даводзілася чуць: «Русские, вон из Беларуси», на што нават зала са сьмехам замахала рукамі.

... У самым канцы падняўся нехта Алексін, зьневажаючы кіраўніка парляманту Беларусі: «Что там это Стасик Шушкевич хочет урезать в два раза наши пенсии... Пусть товарищ Привалов поговорит с этим Стасиком».

Дарэчы, ні пракурор вобласьці, ні намесьнік УУС аблвыканкама, ні начальнік контрразведкі не зрабілі ваяўнічаму пэнсіянэру нават заўвагі за яго зьняважлівы тон у адносінах да кіраўніка дзяржавы.

М. МІКАЛАЙЧЫК.

Зямлёй павінен валодаць гаспадар

Днямі да нас у рэдакцыю завітаў фэрмэр з вёскі Азёры Гарадзенскага раёна М. Салаўёў. Ён распавядаў аб сваіх клопатах і выказаў жаданьне падзяліцца думкамі з чытачамі «Пагоні». Маўляў, праблемам вёскі замала надае ўвагі ня толькі ўрад нашае краіны, але й прэса недастаткова аб гэтым піша.

Яго аповяд занатаваў наш карэспандэнт М. Карневіч.

Яшчэ напачатку 80-х гадоў я працаваў у калгасе «Перамога» Гарадзенскага раёна брыгадзірам на будоўлі. Жыў, амаль як у горадзе, гаспадаркі ня трымаў, хоць сам вырас на зямлі. Грошай хапала, а значыць і патрэбы ня было. Але нешта надумалі нашы калгасныя «спэцыялісты», што занадта шмат мы атрымліваем і, як гэта водзіцца, зрабілі новыя нормы — заробак скараціўся, а жыцьцё гэтым часам пачало даражэць.

Паканфліктаваў я напачатку, а потым кінуў і вырашыў, што займуся гаспадаркай. Набыў кароў, сьвіней, збудаваў хлявы, зрабіў нават самаробны трактар. Напачатку закупаў кармы ў калгасе, карміў жывёлу, здаваў на мяса й меў нядрэнны прыбытак. Усяго трымаў трыццаць галоў.

Аднак хутка з кармамі зачаліся праблемы й я вырашыў ісьці да старшыні калгаса, каб далі мне кавалак зямлі. Тады я яшчэ й ня ўяўляў, што ўсе мае сапраўдныя клопаты пачнуцца менавіта з зямлі, на якой вырас сам, якая карміла й гадавала ўсіх маіх продкаў. І ня думаў, што здолею зразумець, што толькі яна, зямля, здольная выратаваць увесь мой народ і маю краіну ад бядоты і жабрацтва, калі толькі яна па-сапраўднаму стане народнай і вернецца да свайго сапраўднага гаспадара. Але гэта будзе пазьней.

У калгасе мне адказалі, што вольнай зямлі няма, маўляў, шукай сам, а мы паглядзім. Адшукаў кавалак заросшага хмызьняком балота, напісаў заяву; але зноў адмовілі,— няма пакуль закону. Урэшце дамогся, узяў паўтары гэктары ў арэнду.

У 1990 годзе сабраў першы ўраджай бульбы, і гэта было ўжо падспор 'е. Адчуваў, што справы ідуць нядрэнна. Карміў жывёлу, здаваў малако ў калгас, мяса вазіў на рынак. Выгодна й мне й дзяржаве. Урэшце пачалі зьяўляцца аднадумцы, зацікавіліся маёй спрвай, праўда, большасьць са старэйшых людзей па-добраму казалі, што нічога з гэтага не выйдзе, адбяруць зямлю ў любы момант, і застанешся без нічога.

А я вырашыў і далей пашыраць гаспадарку. Зноў пайшоў за зямлёй. Цяпер ужо не адзін, знайшліся яшчэ ахвотныя на фэрмэраў.

Пасьля доўгіх мытарстваў прапанавалі мне ў 1991 годзе надзел за сем кіламэтраў ад вёскі ў лесе, дзе адзін пясок. І сказалі ўрэшце, калі гэтага ня хочаш, іншага ня будзе. Зноў давялося пагаджацца. Апрацаваў, засеяў і засадзіў яшчэ паўтара гэктара ячмянём і 60 сотак бульбай. Спадзяваўся, што нарэшце па-сапраўднаму падыму сваю гаспадарку. Аднак 1992 года быў няўдалы — засуха. Страціў нават тое, што засеяў і засадзіў. Пачала рушыцца мая гаспадарка. Запрасіў спэцыялістаў з райвыканкама, каб зрабілі заключэньне наколькі прыгодны мой надзел. Вынік сумны: падняць гаспадарку на маёй зямлі немагчыма.

Пачаў зноў шукаць праўды, дамагацца замены надзелу. Заявіў, што ня стану ў гэтым годзе апрацоўваць пустыя землі. Пасялковы Савет і раённыя спэцыялісты вынясьлі свой прысуд: зямлю адабраць, праўда, пазьней райвыканкам адмяніў гэтае рашэньне.

Напісала заяву на зямлю мая маці, а ў калгасе адказалі, што адбяруць надзел у сына й могуць аддаць ёй, бо іншае няма.

Так сумна пакуль выглядае мая гісторыя. Зараз я практычна бяз гаспадаркі, хоць маю забудовы, такую-сякую тэхніку, вопыт і жаданьне.

Увесь мой гэты пераказ даволі агульны, без канкрэтных імёнаў і прозьвішчаў, без канкрэтных слоў, якія давялося пачуць ад бюракратаў. Ды й ня хачу я больш казаць аб гэтым.

Галоўнае, чым хацеў падзяліцца, тое, што за гэтыя пару гадоў я па-сапраўднаму адчуў, што значыць быць гаспадаром і зразумеў, і што толькі прыватная ўласнасьць на зямлю здолее зрабіць нас людзьмі нармальнымі, накарміць наш народ. І зараз я цалкам перакананы ў тым, што наш урад і Вярхоўны Савет вядуць антынародную палітыку, не даючы сабе адказу ў тым, што яны робяць.

Я хачу выказаць да іх свае прапановы.

Найперш, неабходна правесьці абмер усяе зямлі ў вабласьцях і раёнах і вызначыць памеры, якія магчыма перадаць сялянам ва ўласнасьць, і замацаваць гэта адпаведным законам. Зямля павінна перадавацца ў спадчыну, але ня прадавацца. Той, хто жадае, можа аб 'ядноўвацца ўкаапэратывы й асацыяцыі для сумеснага вядзеньня гаспадаркі. Абавязкова даць магчымасьць гараджанам апрацоўваць зямлю, толькі ня так, як гэта робіцца зараз, калі надзелы ім выдзяляюць за пяцьдзесят кілямэтраў ад горада.

І яшчэ. Няможа быць ніякай гаворкі аб тым, каб прадавць ці даваць у арэнду зямлю іншаземцам. Зямля можа быць уласнасьцю толькі грамадзяніна Беларусі.

Абяцанага чакаюць тры гады

Ужо трэці год Беларусь зьяўляецца сувэрэннай дзяржавай, тым не менш грамадзяне рэспублікі і на сёньняшні дзень карыстаюцца пашпартамі няіснуючай краіны, што вельмі зьдзіўляе замежнікаў. Хаця Вярхоўны Савет абавязаў урад правесьці пэўныя мерапрыемствы і ўнесьці прапановы на разгляд Прэзыдыума парляманта да 1 сьнежня 1991 года, але ж гэта было не зроблена. Планавалася, што пашпарты ўзору будуць выдаваць з пачатку бягучага года. Аднак з-за адсутнасьці палажэньня аб ім і тэхнічнай базы для іх вырабу і па іншых прычынах тэрмін быў адкладзены.

І вось, нарэшце, амаль усё неабходнае для правядзеньня пашпартызацыі зроблена. Саўмін зацьвердзіў палажэньне аб новым пашпарце. За мяжой набыта абсталяваньне для друкаваньня дакумэнтаў. Урад выдзеліў таксама 667 мільёнаў рублёў і 6,5 мільёнаў даляраў на правядзеньне пашпартызацыі. Таму з першай паловы 1994 года першыя грамадзяне Беларусі атрымаюць пашпарты новага ўзору, а ўвогуле, працэс разьвітаньня з «сярпаста-малаткастымі» насельніцтва будзе ажыцьцяўляцца на працягу прыкладна двух гадоў.

Новыя пашпарты будуць адрозьнівацца ад цяперашніх. Іх можна будзе выкарыстоўваць для паездак за мяжу. Запісы ў іх будуць рабіцца на беларускай, ангельскай і расейскай мовах. Дадзеныя з пашпарту можна будзе счытваць з дапамогай кампутара. Не будзе ў ім запісаў аб нацыянальнай прыналежнасьці ўладальніка. Але ж застаецца ў новым пашпарце графа «месца жыхарства». Па жаданьню ў ім можа быць зроблены запіс аб групе крыві ўладальніка. Атрымаюць пашпарты людзі, якія дасягнулі 16-гадовага ўзросту і зьяўляюцца грамадзянамі Рэспублікі Беларусь, у 25-45 гадоў плянуецца іх замена на новыя.

Д. А.

На вакацыі да Нямеччыны

Суполкай лютэран-эвангэлістаў Горадні рыхтуецца турыстычная група з ліку дзяцей беларуска-амэрыканска-нямецкага ліцэя, які месьціцца на базе СШ № 10 для паездкі ў час зімовых канікулаў да Нямеччыны.

Пад час наведваньня Гэрманіі гарадзенскія ліцэісты будуць вывучаць маркэтынг, справаводзтва й асвойваць кампьютар.

Скарачаецца ахова

З лістапада бягучага года, на гарадзенскім камбінаце будаўнічых матэрыялаў пачалі скарачаць ахову. Гэты крок кіраўніцтва камбіната вымушаны, бо ўжо больш за месяц некалькі вытворчых цахоў закансэрваваны і ахоўваць іх няма сэнсу.

Вандроўнікі на фурманках

Незвычайныя вандроўнікі зьявіліся ў вёсках Слонімскага, Зэльвенскага і Карэліцкага раёна Гарадзеншчыны. Гэта вандруюць пацярпеўшыя ад летняга навадненьня палешукі з мэтай набыцьця ў сялян тоны-другой бульбы на насеньне.

Г. У.

ПАДАРОЖЖЫ

На карнавал у каралеўскую краіну, дзе на палях расьце ячмень.

ЧАСТКА СЕМАЯ: «КАНЦЭРТ»

1. Гатэль

Сам Роскілд — мястэчка невялікае, тысячаў дваццаць — трыццаць жыхароў. Сёлета на фэстывалі, разам з удзельнікамі й работнікамі прысутнічала каля сямідзесяці тысячаў чалавек. Варта ўзгадаць толькі, што горад на многія кілямэтры вакол быў абстаўлены машынамі й аўтобусамі. Натуральна, што існуючых гатэляў не хапае. Удзельнікаў размяшчаюць паўсюль, дзе толькі магчыма.

Мы жылі кілямэтрах у шасьці, у сельскагаспадарчым каледжы. Гэта вельмі кампактнае й утульнае мястэчка з вучэбнымі й жылымі карпусамі, якое месьціцца за горадам. У кожнага быў шыкоўны нумар з душам, гаўбцом, глыбокім фатэлем і велізарнай попельніцай. Па ўбудаванаму ў пісьмовы стол прыймачу круглыя суткі круцілі файную музыку.

Калі я амаль праз месяц вярнуўся дахаты, адным з самых няпрыемных для мяне было зноў пачуць расейскую папсу.

2. За сцэнай

Канцэрт нашага «Новага неба» быў адным з самых першых на фэстывалі. Калі мы зьявіліся за сцэнай, там яшчэ йшлі апошнія прыгатаваньні. Мастак, з дапамогай пераноснай электрадрылі на акамулятарах, прымацоўваў да плоту свае фанэрныя творы. У грымёрках вешалі люстэркі, сцэну абабівалі чорнай тканінай. Некаторыя хлопцы выходзілі на цэнтр пляцоўкі й гучна звязваліся з кімсьці па «уокі-токі». Міхель сьмяўся: іх маюць толькі «важныя пэрсоны», а таму яны імкнуцца гэта ўсім паказаць.

Усе да нас ставіліся вельмі добразычліва: і мэнэджэр сцэны, і мэнэджэр радыё, і хлопцы-дзяўчаты з абслугі. Імгненна прывезьлі новы комбік для бас-гітары, пасьля таго як Юрык скрывіў нос. Ежу прывезьлі праз тры хвіліны пасьля таго, як я папрасіў. Піва насілі скрынкамі.

Не зьявіўся толькі фэстывальны мэнэджэр Петэр Солак, з якім мы вялі пастаянную перапіску й якога ледзь вылавілі напярэдадні. Ён падарыў кожнаму па майцы «Roskilde Festival» і зьнік бясьследна. Праўда гэтаму асоба ніхто не здзівіўся, бо заўважылі сьляды ад шматлікіх уколаў на зьгібах ягоных рук.

3. Выступленьне

У пяць гадзінаў адчынілі ўсе брамы, і як марская вада праз кэсоны, тэрыторыя фэстываля пачала запаўняцца карнавальна стракатым натоўпам.

Перад пачаткам канцэрта пад нашым шатром сядзела каля сотні чалавек з пластмасавымі келіхамі піва ў руках.

Апаратура гучала выдатна. Але раньнія песьні Касі Камоцкай і «Новага неба» ня дужа уражвалі. Ажывіліся слухачы, калі пачулі народныя сьпевы. Лірычны аповяд пра дзяўчыну, якая «русую косу часала» іх захапіў, і далей ужо новыя творы гурта ўспрымаліся «на ура». Ну а такія сапраўдныя хіты, як «Котка» на словы Глёбуса, ды «Залатыя краты», на словы Толіка Сыса выклікалі ўдзячлівыя крыкі, накшталт: «Масква! Крэмль! Брава!»

Я стаяў каля пульту гукарэжысэраў з радыё. Да мяне пастаянна зьвярталіся з пытаньнем: «Were you are?» Пачуўшы ў адказ, што мы з Беларусі, мне паказвалі кулак з адагнутым уверх вялікім пальцам.

Ва ўсялякім выпадку народ не разыходзіўся, але наадварот збольшага зьбіраўся. Пад канец слухала ўжо чалавек, можа, пяцьсот.

4. Арабскія напевы.

Пакуль мы пілі піва, на нашай сцэне пачалі выступаць арабы з Алжыру. Яны выконвалі апрацоўкі сваіх напеваў і здолелі вельмі добра «завесці» натоўп. Людзей сабралося ў некалькі разоў болей. Арабы паводзілі сябе вельмі разняволена. Ня ў прыклад ім нашы вельмі моцна хваляваліся. Ды й тэхнічна ў іх было ўсё выканана бездакорна, чаго ніяк ня могуць дапамагчыся нашыя гурты.

5. «Мотархэд»

На магнітафоне слухаць бы іх я не стаў. Але калі ўжо ёсьць магчымасьць, гэта варта паглядзець. Натуральна, што канцэрт праходзіў на Зялёнай сцэне. Тут сабраліся ўсе немцы — мабыць яны такую музыку любяць. Прыцягнуліся ад сваіх монстраў-матацыклаў і анёлы з рокерамі. Сабралося тысячаў з дваццаць з галавы да ног зацянутага ў скуру натоўпа.

Лэймі (супэрвядомы гітарыст і «вакаліст») відавочна зацягваў пачатак канцэрту, разаграваючы натоўп гітарнымі пасажамі, якія чуліся з-за заслоны. Пад шатром стаяў нясьцішаючы рык, у паветры фантанам лёталі пластмасавыя кубкі з півам. Так цягнулася пятнаццаць хвілін.

Нарэшце паднялася заслона, і вусаты дзядзька, вітаючы ўдзячных прыхільнікаў, прасіпеў у мікрафон: «Фак ю!»

Прыкладна праз пятнаццаць хвілінаў канцэрта я заўважыў, што нястрыманыя прыхільнікі пачалі спраўляць няўрымсьлівыя патрэбы сваіх перапоўненых півам страўнікаў прама сабе пад ногі й выращыў своечасова рэтыравацца. Далей я глядзеў на ўсё збоку. Побач пасьмейваліся пажылыя ангельскія (можа й амэрыканскія) турысты.

Вельмі спадабалася адна песьня, выкананая ў самых лепшых традыцыях сапраўднага старога хард-року. Калі ў прыпеве Лэймі крычаў «Fire!», у тую ж хвілю ў залю са сцэны білі дзясяткі белых ліхтароў. Сапраўды, як пушкі.

6. Рэй Чарлз

«Жывая легенда рок-н-рола», сьляпы з дзяцінства шасьцідзесяці гадовы піяніст прыехаў са сваім вялікім аркестрам. Зараз ён грае цяжкі клясычны джаз. Выступаў ён таксама на Зялёнай сцэне.

Натоўп быў такі вялікі, што ні падыйсьці да шатра, ні проста здалёк убачыць вялікага музыку было проста немагчыма.

У гэты вечар тут сабраліся практычна ўсе.

7. Крыс Айзак

Гэтай супэрзорцы відавочна не пашанцавала. Ён выступаў у адзін час з Рэям Чарльзам, толькі на Аранжовай сцэне.

Сьпявак з поўнай аддачай выводзіў свае ўсім вядомыя лірычныя хіты, але каля сцэны гойдалася літаральна пару тысячаў чалавек.

8. «Аверкіль»

Гэта — самыя звычайныя амэрыканскія мэталісты. Але вызначыліся яны тым, што перад канцэртам скочылі з парашутамі з самалёта, які кружыў над фэстывалем і прызямліліся як раз на поле перад Аранжовай сцэнай.

9. «Антрэкс»

Я сядзеў у кавярні каля офісаў фірмаў гуказапісу якраз за Аранжовай сцэнай і чуў, як на ёй нешта бухаюць гэтыя бізоны металу. Пасьля іх канцэрту роскілдскі шпіталь быў перапоўнены.

Зламалі руку й ударніку з «Мроі» Цынкевічу.

10. Званок у Менск

Калі мы пілі піва пасьля канцэрту, Міхель у размове сказаў, што з фэстывалю можна патэлефанаваць у Менск. Мы вельмі здзівіліся й вырашылі скарыстаць такую магчымасьць.

Пункт сотавай сувязі месьціўся каля галоўнага ўваходу разам з сатэлітам. Я тут жа купіў магнітную картку за дваццаць кронаў (каля трох даляраў), уставіў яе ў аўтамат, набраў код 00970172 і нумар. Карткі хапіла на дзьве хвіліны размовы. Сувязь была такая, як быццам мы стаялі побач.

На пытаньне: «Ну як там?» я ня здолеў нічога адказаць.

11. «Midnignt oil»

Міхель папярэдзіў, што ў адзінаццаць гадзінаў вечара ў суботу на Аранжовай сцэне — цэнтральны канцэрт на фэстывалі. Сюды прыходзяць усе. Выступае абавязкова вельмі папулярная ў сьвеце група.

Сёлета ёй аказалася «Міднайт оіл». І хаця ў нашай краіне гэтым хлопцам з Аўстраліі вельмі цяжка пасунуць сваім талентам такіх папулярных выканаўцаў, як напрыклад, Філіп Кіркораў, альбо Вадзім Казачэнка, у Польшчы й Даніі іх песьні суправаджалі нас паўсюль: і на ультракароткіх хвалях прыймачэй, і ў крамах, і ў кавярнях.

Гэта было супэр-шоу. Цудоўная музыка, цудоўнае выкананьне, цёмнае неба, асьветленая сотнямі пражэктараў сцэна й дзясяткі тысячаў глядачоў. І ўсе ў поўным узаемаразуменьні, у адным памкненьні, як сказаў бы паэта.

Нельга выкрэсьліваць з гэтага ланцугу й піва — галоўную мэту й сымболь фэстывалю.

Знакамітую песьню «Май Кантры» сьпявалі ўсе разам. Праўда мая галава ніяк не магла зразумець, адкуль мой язык ведае словы — з самага першага разу ён сьпяваў без памылак.

12. Антураж

Я апісаў вельмі малую частку канцэртаў — усяго было сто чатыры ўдзельнікі. Былі й другія канцэрты, на якія зьбіралася вельмі шмат людзей, на якіх выступалі вельмі вядомыя ў сьвеце гурты. Але што мы зразумелі, дык гэта тое, што рок-фэстываль — гэта ня сьвята, як сказалі б у нас, рок-музыкі. Гэта карнавал. Людзі едуць туды не дзеля таго, каб слухаць музыку. Яны едуць, каб паабшчаца, папіць піва, разьвеяцца, адвязацца, накурыцца, набалдзецца. І ўсё гэта — пад музыку.

Пасьля рок-фэстывалю нельга стаць вядомым.

На яго трэба ехаць вядомым.

Вільня. Фатаграфаваў А. УЛАДАСЕВІЧ.

Памяці загінуўшых

Другі год запар 2 лістапада на вайсковых могілках па вуліцы Белуша па ініцыятыве эвангэлістычна-лютэранскай абшчыны Горадні адкрыта памінаціся нароўні з жаўнерамі Чырвонай Арміі і ахвяры сусьветнай вайны, якія ваявалі на другім баку фронта: немцы, аўстрыйцы, вэнгры, італьянцы, румыны — якія загінулі на Гарадзенскай зямлі. У гэтым прымалі ўдзел сябры абшчыны, вэтэраны Вялікай Айчыннай вайны, жыхары горада.

3 лістапада паніхіду па хрысьціянскаму звычаю па загінуўшых з благаслаўленьня архіепіскапа Гарадзенскага і Ваўкавыскага Валянціна адслужыў сьвятар Сьвятога-Пакроўскага сабора Каліноўскі Пётр.

Да крыжа, устаноўленага на месцы пахаваньня вайскоўцаў, былі прымацаваны памінальныя стужкі жаўнерам гэрманскай арміі ад Гарадзенскай эвангэліцкі-лютэранскай абшчыны й фонда сацыяльнай абароны былых вайскоўцаў Гарадзенскай вобласьці. Пры гэтым старшыня абшчыны В. Г. Сакаловіч сказаў: «Мы сёньня ад імя прадстаўнікоў праваслаўнай, каталіцкай і лютэранскай канфэсій гарадзеншчыны таксама памінаем абаронцаў Радзімы, жаўнераў амэрыканскай і ангельскай саюзніцкіх армій, загінуўшых у час другой сусьветнай вайны, закатаваных мірных грамадзян».

А. Д.

Кватэры праз аўкцыён

Газэта «Пагоня» паведамляла, што вытворча-камэрцыйны канцэрн «Маналіт» вядзе ў Горадні па вул. Гагарына будову адмысловага дома. Днямі гэты дом быў скончаны й прыняты камісіяй. Як стала вядома кар. «Пагоні» кіраўніцтва канцэрна вырашыла прадаць кватэры праз аўкцыён. Для гэтага вызначаны іхні кошт: трохпакаёўка — 12 000 даляраў, двухпакаёўка — 10 000 і аднапакаёўка — 8000 даляраў.

Г. У.

15, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.05, 21.35. Пад купалам сусвету. **8.15, 13.00, 17. 25.** Фільм-канцэрт. **8.40.** Дак. фільм. **9.30.** «Дзённыя зоркі». Маст. фільм. **11.00.** Духоўная спадчына. Перадача 1-я. **11.45.** Конны спорт. Спаборніцтвы на Кубак беларускай асацыяцыі па конегадоўлі. **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **13.40.** «Зверабой». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі. **16.05.** Мультфільмы. **16.55.** Гісторыя Беларусі. 8-ы клас. **17.55.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.10.** Размова з нагоды. (Гр.). **18.40.** Веснік гарсавета. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Брэст). **19.10.** Прэм´ера дак. фільма Беларускага тэлебачання «След лёсу». **19.55.** «Мілы гай». Музычны фільм. **20.05.** Палітычны калейдаскоп. **20.35.** Кантакт. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** Спартыўны тэлекур´ер. **22.05.** «Фенікс». Маст. фільм (Аўстралія). 4-я серыя. **23.05.** НІКа. Тэлевізійны дом кіно.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **17.55.** Гол. **18.25.** Документы и судьбы. **18.40.** Эхо недели. **19.10.** Как стать богатым. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Премьера художественного телесериала «Мелочи жизни». 23-я серия. **21.15.** — «Новая студия» представляет: Мужчина и женщина, Ату-брокер, Джем-сешн, Бомонд, Я. В перерыве — Новости. **00.05.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Требуются... Требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Мульти-пульти. **8.15.** Тишина № 9. 9.15. Устами младенца. **9.45.** А. Шнитке. «Ревизская сказка». **10.15.** Сам себе режиссер. **10.45.** Домашний экран. «Пять вечеров». **12.15.** Городок. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Киноповести. «Тишина». 1-я серия. **15.05.** Бизнес в России. **15.35.** Там-там новости. **15.50.** На пути к рынку. **16.05.** Трансросэфир. **16.50.** Спасение 911.17. 45. Как обустроить Россию. **18.15.** Творчество счастливых снов. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Детектив по понедельникам. «Лаки Страйк» представляет «Сенатское расследование». **20.20.** Хроно. **20.50.** «Западный экспресс». Мультфильм для взрослых. **21.00.** Момент истины. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Осенний предвыборный марафон. **22.45.** Музыка крупным планом. **23.35.** Ночной сеанс. «Три дня без приговора».

ПОЛЬША-I

15.20. Мир тридцатых годов. **15.45.** Необычные места. **15.55.** Огнем и мечом. **16.10.** Тайная история СССР. **16.25.** Чрезвычайный пересмотр. **16.50.** Какая школа? **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Лаборатория. **18.40.** Право и бесправие. **19.05.** Комедийный сериал пр-ва США. **19.30.** Искусство не искусство. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Прямо из Бельведера. **21.20.** «Телетеатр. «Князь Гомбург». **23.05.** Миниатюры. **23.10.** Репортаж. **23.40.** Что нового. **00.00.** Новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.35.** «Старший Буфони Второй». Фильм пр-ва Франции. **02.10.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

14.00. Панорама. **14.05.** «Третья граница». Сериал пр-ва Польши. **15.00.** Публицистическая программа. **16.00.** Телетеатр. **16.30.** Приветствие. **16.35.** Новые приключения. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.15.** Музыкальная программа. **17.40.** Обзор польских кинохроник. **18.15.** Польская кинохроника. **18.30.** Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Документальный фильм. **21.00.** «Молнии». Сериал пр-ва США. **21.20.** Автожурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Репортеры двойки представляют. **23.00.** «Коломбо». Фильм пр-ва США. **00.35.** Документальный фильм. **01.00.** Панорама. **01.10.** Музыкальная программа. **01.40.** Ночь и стресс. **01.55.** Развлекательная программа. **02.10.** «Молнии». Сериал пр-ва США.

16, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25, 15.10.** Дак. фільм. **8.55.** Тэлевізійная дошка аб´яў. **9.00.** Гісторыя беларусі. 8-ы клас. **9.30.** «Фенікс». Маст. фільм (Аўстралія). 4-я серыя. **10.30.** Пакуль гарыць свечка. **11.05.** І «зорка» з «зоркаю» гаворыць... **12.10.** Духоўная спадчына. Перадача 2-я. **12.50.** Пакуль жыве надзея... **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **13.40.** «Серафім Палубес і іншыя жыхары Зямлі» Маст. фільм. **15.25.** «Голас». Музычны фільм. **16.00.** «Нов і К»-топ-10.**17.00.** Тэлебіржа. **17.10.** Беларуская літаратура. 9-ы клас. **17.50.** Для школьнікаў. Скарбы беларускай гісторыі. **18.05.** Мультфільм. **18.15.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.25.** Тэледыялог (Гр.). **18.55.** «Экалогія і мы». Прамая лінія. (Гр.). **19.30.** Эканамічная хваля. Прамая лінія. **20.35.** Кантакт. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** «Салодкі ручай». Тэлесерыял. **22.40.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00, 23.15. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Кидди-видди. **8.40.** Премьера художественного телефильма «Просто Мария» (Мексика). **9.30.** Мультфильм. **9.50.** Премьера художественного телесериала «Мелочи жизни». 23-я серия. **10.20.** Человек и закон. **10.50, 23.55.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Возвращение в Эдем». Художественный телефильм. 1-я и 2-я серии. **14.25.** Деловой вестник. **14.40.** Конверсия и рынок. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Дело. **15.25.** Премьера мультфильма «Приключения Тедди Ракспина» (Англия). **15.50.** «Письма из Мелихова». Док. фильм. **16.10.** Новые имена. **16.50.** Технодром. **17.25.** Автоваз гарантирует. **17.45.** Документы и судьбы. **17.50.** Азбука собственника. **17.55.** «Просто Мария». **18.45, 20.45.** Авторская программа Э. Рязанова. Части 1-я и 2-я. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **21.35.** Тема. **22.25.** Ночная жизнь городов мира. **23.25.** Экстро — НЛО.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Требуются... Требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Момент истины. **11.00.** Домашний экран. «По главной улице с оркестром». **12.30.** Мульти-пульти. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Киноповести. «Тишина». 2-я серия. **15.05.** Телегазета. **15.15.** Там-там новости. **15.30.** Студия «Рост». **16.00.** Музыкальная коллекция. **16.45.** Трансросэфир. **17.15.** Зов Водолея. **17.45.** Накануне. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Домашний экран. Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 243-я серия. **20.15.** Плоды просвещения. **21.00.** Бесшумные лидеры. **21.25.** Неопалимая купина. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель.**22.35.** Осенний предвыборный марафон. **22.45.** Ольга Берггольц. **23.00.** Балет Санкт-Петербурга.

ПОЛЬША-I

13.15. Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для детей. «Тик-так». **14.30.** Образовательное телевидение. **14.35.** Звездное путешествие. **14.50.** Кухня. **15.05.** Техника. **15.15.** В кругу науки. **16.00.** Книга чудес техники. **16.15.** Со знаниями по жизни. **16.30.** Телекомпьютер. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Энциклопедия второй мировой войны. **18.40.**В кино и на кассете. **19.05.** «Марфи Браун». Сериал пр-ва США. **19.30.** Рядом с нами. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Сейсмограф. **21.25.** «Ты помнишь любовь?». Фильм пр-ва США. **23.10.** Письма о хозяйстве. **23.40.** Развлекательная программа. **00.00.** Вечерние новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.30.** Необычные биографии. **01.00.** Тележурнал. **01.40.** Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

15.00. Час откровения. **15.50.** Быть среди людей. **16.20.** Приветствие. **16.35.** «Аннетта». Мультсериал. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.15.** Дом. **17.35.** Документальный фильм. **17.45.** Отчизна. **18.00.** Тележурнал. **18.10.** Католическая программа. **18.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **20.05.** Документальный фильм. **20.45.** Репортаж. **21.05.** Тележурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Рай на земле. **23.10.** «Сад семьи Финзи Континис». фильм пр-ва Италии. **01.05.** «Золотые годы». Сериал пр-ва США.

17, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25, 15.50.** Фільм-канцэрт. **9.00.** Беларуская літаратура. 9-ы клас. **9.40.** «Салодкі ручай». Тэлесерыял. **10.35.** Кампазітары Беларусі. **11.10.** Духоўная спадчына. Перадача 3-я. **11.50.** Тэлевізійны дом кіно. Частка 1-я. **13.00.** Мультфільмы. **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **13.40.** «Каршуны з дабычай не дзеляцца». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі. **16.25.** Відзьма-нявідзьма. **17.25.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **17.35.** «Гарадніца». Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). **18.35.** Радар. Пра бяспеку руху. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Гомель). **19.10.** «Пяць зорак». Тэлегульня. **20.10.** Хакей. Чэмпіянат МХЛ. «Цівалі» (Мінск) — «Трактар» (Чэлябінск). 3-ці перыяд. **20.45.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** Кантакт. **21.50.** «Зоркі»» на экране — «Каханне—смяротная гульня». Маст. фільм. **23.20.** На Сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00, 23.15. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Сорока. **8.40.** Премьера художественного телефильма «Просто Мария». **9.30.** Торговый мост. **10.00.** А. Глазунов. Поэма-фантазия «Море». **10.20.** Джэм. **10.50, 24.55.** Прэсс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** Возвращение в Эдем». Худ. фильм. 3-я серия. **12.10.** Седьмое небо. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Премьера мультфильма. «Приключения Тедди Ракспина». **15.40.** Композитор Е. Дога. **16.00.** Между нами, девочками... **16.20.** Клуб-700. **16.50.** Технодром. **17.25.** В эфире — межгосударственная телерадиокомпания «Мир». **17.55.** Азбука собственника. **18.05.** «Просто Мария». **18.55, 20.45.** Общественное мнение. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **21.00.** Футбол. Отборочный матч чемпионата мира. Сборная Греции — сборная России. **23.25.** Шахматные параллели. **23.55.** MTV.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Требуются... Требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Утренний концерт. **8.15.** Бесшумные лидеры. **8.40.** Неопалимая купина. **9.10.** Музыкальный залп. **10.05.** Мульти-пульти. **10.25.** Домашний экран. Художественный телефильм. «Санта-Барбара». 243 серия. **11.15.** Параллели. **11.30, 13.25.** Кинолегенды. «Унесенные ветром». Документальный фильм. Части 1-я и 2-я. **12.40.** Крестьянский вопрос. **14.35.** Лясы. **15.05.** Телегазета. **15.15.** Бизнес: новые имена. **15.30.** Там-там новости.**15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Русская виза. **17.30.**Ваше право. **17.45.** Как обустроить Россию. **18.15.** Российская энциклопедия. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 244-я серия. **20.15.** L-клуб. **20.55.** 60 минут. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Осенний предвыборный марафон. **22.45.** Экран криминальных сообщений. **22.55.** Волейбол. Отборочный турнир к чемпионату мира. Россия — Турция. **23.35.** Виниловые джунгли.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.30.** Дошкольники дома. **10.55.** Поговорим о детях. **11.00.** «Сумасшедшие записки». Сериал пр-ва США. **11.50.** Таков мир. **12.15.** Клуб 21. **12.30.** Путешествие на окраины. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для молодежи. **14.30.** Английский язык в экономике. **14.40.** Гуманитарные программы. **15.15.** Документальный фильм. **15.50.** Музыка в кино. **16.15.** Музыка во всем. **16.55.** Программа дня. **17.05.** Программа для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Здоровье. **18.40.** Культурно-публицистическая программа. **19.05.** «Сумасшедшие записки». Сериал пр-ва США. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** Спортивная студия. **23.05.** Клуб 21. **00.00.** Новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.30.** «Жены из Степфорд». Фильм пр-ва США.

ПОЛЬША-II

8.30.Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.05.** Местная программа. **9.40.** «Робин Гуд». Сериал пр-ва Японии. **10.05.** Студия второй программы. **10.15.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.40.** Мир женщин. **11.05.** Английский язык для детей. **11.10.** Английский язык. **11.25.** Английский язык для детей. **11.30.** Французский язык. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.15.** Спортивная студия. **13.00.** История пана Тадеуша. **13.15.** Документальный фильм. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Жизнь начинается после тридцати». Сериал пр-ва США. **14.50.** Документальный фильм. **15.40.** Волна-93. **16.25.** Приветствие. **16.35.** «Робин Гуд». Сериал пр-ва Италии. **17.00.** Панорама. **17.05.** Тележурнал. **17.15.** Тележурнал. **17.25.** Летный журнал. **17.50.** Розыгрыш лото. **17.55.** От первого до первого. **18.15.** Экологическая программа. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** История пана Тадеуша. **20.30.** Документальный фильм. **21.00.** «Жизнь начинается после тридцати». Сериал пр-ва США. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.05.** Малый экран. **23.35.** Документальный фильм. **01.00.** Панорама. **01.05.** Развлекательная программа.

18, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.20.** Рэха «Дзядоў». **10.25.** Хакей. Чэмпіянат МХЛ. «Цівалі» (Мінск) — «Трактар» (Чэлябінск). 3-ці перыяд. **11.00.** Тэлевізійны дом кіно. Частка 2-я. **12.05.** Духоўная спадчына. Перадача 4-я. **12.25.** «Неадкрытыя астравы». Мастацкі фільм. **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). Ноу-Хаў. **13.45.** «На ўскраіне, недзе ў горадзе». Маст. фільм. **15.00, 16.30.** Мультфільм. **15.10.** «Ефрасіння Полацкая». Дак. фільм. **15.45.** Тэлебіржа. **15.55.** Беларуская літаратура. 11-ы клас. **16.45.** «Янтарык-93». IV Міжнародны фестываль тэлевізійных праграм для дзяцей. Гала-канцэрт. **17.40.** Гродзенскі рэйс. Новыя формы гаспадарання. (Гр.). **18.00.** Гаспадар. **18.30.** Зачыняйце маё пісьмо... **18.35.** Навіны бі-бі-сі. **19.00.** Абласныя навіны (Гр.). **19.10.** Здароўе. **19.40.** Пазіцыя ўрада. **19.55.** Кампазітары Беларусі. **20.35.** Кантакт. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** «Салодкі ручай». Тэлесерыял. **22.40.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 20.00, 23.20. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Премьера художественного телефильма «Просто Мария». **9.10.** Футбол. Отборочный матч чемпионата мира. Сборная Греции — сборная России. **10.05, 16.40.** ... До 16 и старше. **10.30, 24.45.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Возвращение в Эдем». Художественный фильм. 4-я серия. **12.15.** Седьмое небо. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Премьера мультфильма «Приключение Тедди Ракспина». **15.40.** Госпожа удача. **16.10.** Джэм. **17.30.** Документы и судьбы. **18.00.** «Просто Мария». **18.50.** Миниатюры. **19.00.** История любви. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Лотто «Миллион». **21.15.** Премьера художественного фильма «Твин Пикс». 5-я серия. **22.10.** Хит-парад Останкино. **23.45.** Пен-клуб.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Требуются... Требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Поехали. **8.10.** Знакомые все лица. **8.40.** Сотвори добро. **9.25.** Утренний концерт. **9.40.** XX век в кадре и за кадром. **10.40.** Параллели. **10.55.** Домашний экран. Художественный телефильм. «Санта-Барбара». 244-я серия. **11.45.** «К-2» представляет: «САС». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Спасение 911. **14.20.** Досуг.**14.35.** Непознанная Вселенная. **15.05.** Телегазета. **15.15.** Дела книжные. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Премьера документального фильма «Женщины мира». 3-я серия. **17.30.** М-Трест. **17.45.** Накануне. **18.15.** Куда пропал ваучер? **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 245-я серия. **20.20.** Экран криминальных сообщений. **20.30.** Большой скандал. **21.00.** Отечество мое. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Осенний предвыборный марафон. **22.45.** Волейбол. Отборочный турнир к чемпионату мира. Россия — Финляндия. **23.45.** Короче.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.30.** Дошкольники дома. **10.55.** Поговорим о детях. **11.05.** «Полицейские из Майами». Сериал пр-ва США. **12.00.** Четверть часа на экране. **12.15.** Итальянский пейзаж. **12.40.** Программа о малышах. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для молодежи.. **14.30.** Образовательное телевидение. **14.35.** Вселенная нашего тела. **15.25.** Не только динозавры. **15.40.** Радость жизни. **15.45.** Животные мира. **16.15.** Выстрел в десятку. **16.20.** Такой пейзаж. **16.40.** Мы взрослые. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Телетурнир. **18.45.** Хорошие обычаи. **19.00.** Документальный сериал. **19.30.** Католический журнал. **20.00.** Музыкальный ящик. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Правительственный журнал. **21.20.** «Полицейские из Майами». Сериал пр-ва США. **22.10.** Только в первой программе. **23.00.** Развлекательная программа. **23.35.** Пегас. **00.00.** Хозяйственные новости. **00.20.** Горячая линия. **00.30.** Музыкальная программа. **00.35.** Красная империя.

ПОЛЬША-II

8.30.Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Кот в сапогах». Мультфильм. **10.05.** Студия второй программы. **10.15.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.40.** Мир женщин. **11.05.** Документальный сериал. **11.35.** Фильм на французском языке. **12.00.** Панорама. **12.05.** Культурно-публицистическая программа. **13.00.** История пана Тадеуша. **13.15.** Мир полон боли. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Кьюи про Кьюо». Фильм пр-ва Франции. **15.25.** Развлекательная программа. **15.55.** Избранники. **16.20.** Приветствие. **16.35.** «Кот в сапогах». Мультфильм. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.25.** Мультихобби. **17.55.** День без табака. **18.00.** Люди с первых сторон и газет. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **18.50.** Публицистическая программа. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Документальный фильм. **20.35.** С земли польской. **21.00.** Музыкальный фестиваль. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Декалог. **23.10.** День без табака. **23.40.** Музыкальная программа. **01.00.** Панорама. **01.10.** Музыкальная программа.

19, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25, 11.55.** Фільм-канцэрт. **8.55.** Тэлевізійная дошка аб´яў. **9.00.** Беларуская літаратура. 11-ы клас. **9.35.** «Салодкі ручай». Тэлесерыял. **10.30.** Метраном. **11.25.** Духоўная спадчына. Перадача 5-я. **12.15.** «Пяць зорак». Тэлегульня. **13.15.** Пазіцыя ўрада. **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **13.40.** «Тарцюф». Фільм-спектакль. **16.00.** Мультфільм. **16.30.** Дак. фільмы. **17.05.** ПІК. **17.55.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). 18.05. «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Магілёў). **19.10.** Навошта дадзена ўлада. **19.55.** На чым трымаецца зямля. Тэленарыс. **20.15.** Хакей. Чэмпіянат МХЛ. «Цівалі» (Мінск) — «Металург» (Магнітагорск). 3-ці перыяд. **20.45.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** Кантакт. **21.50.** «З жыцця адпачываючых». Маст. фільм. **23.15.** На Сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — НІКа, «Што вечар анекдот».

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20, 15.05.** В гостях у сказки. Художественный фильм «Волшебная лампа Аладдина». **10.00.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **10.50, 01.40.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** Размышление на тему «Гамлет». **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **16.40.** Музограф. **17.20.** Эхо российского выбора. **17.40.** Человек и закон. **18.15.** Вагон 03. **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Человек недели. **21.05.** Премьера художественного фильма «Твин Пикс». 6-я серия. **22.00.** Вид представляет...

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Требуются... Требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Поехали. **8.10.** По страницам «Вечернего салона». **9.40.** Обратный адрес. **10.10.** В мире животных. **11.10.** Домашний экран. Художественный телефильм «Санта-Барбара» 245-я серия. **12.00, 15.05.** Мульти-пульти. **12.10.** Танцевальный марафон. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Телевизионный театр России. **15.15.** Там-там новости. **15.30.** Отечество мое. **16.25.** Трансросэфир. **16.55.** Дисней по пятницам. **17.45.** Как обустроить Россию. **18.15.** «Под цыганским шатром П. Деметра». Передача 1-я. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Неоконченная пьеса для механического пианино». Художественный фильм. **21.05.** «К-2» представляет: «Ню». **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Из зала Верховного суда РБ. **22.50.** Волейбол. Отборочный турнир к чемпионату мира. Хорватия — Россия. **23.50.** Ночной сеанс. «Чужие здесь не ходят».

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **11.00.** «Любимчик». Комедия пр-ва Франции. **12.25.** Репортаж. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для самых маленьких. **14.30.** Английский язык. **14.45.** Люди и политика. **15.00.** Так, как в кино. **15.15.** Публицистическая программа. **15.30.** Телепластикон. **15.45.** Тележурнал. **16.00.** Какая ты есть. **16.15.** Если не Оксфорд, то что? **16.35.** В калейдоскопе. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Журнал потребителя. **18.40.** Сатирическая программа. **19.00.** Свидание «в темную». **19.45.** Сатирическая программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Ночь лисы». Фильм пр-ва США. **22.50.** Дело для репортера. **23.30.** Развлекательная программа. **00.00.** Новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.30.** «Пробуждение». Фильм пр-ва США. **02.00.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

8.30.Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Батман». Сериал пр-ва США. **10.10.** Студия второй программы. **10.15.** Музеи Австрии. **10.40.** Мир женщин. **11.05.** Фильм на немецком языке. **11.35.** Фильм на английском языке. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.10.** Киносеанс. **12.40.** Развлекательная программа. **13.00.** Необитаемый остров. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Остановка Аляска». Сериал пр-ва США. **14.50.** Концерт. **16.00.** Документальный фильм. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Батман». Сериал пр-ва США. **17.00.** Панорама. **17.05.** Программа для молодежи. **17.30.** «Пылающие сердца». Фильм пр-ва Франции. **18.20.** Тележурнал. **18.35.** Развлекательная программа. **18.45.** Телетурнир. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Развлекательная программа. **23.15.** «Остановка Аляска». Сериал пр-ва США. **00.00.** Телетеатр. «Свидетель обвинения». **01.15.** Панорама. **01.25.** Спортивная студия. **02.15.** «Пылающие сердца». Фильм пр-ва Франции.

20, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «З жыцця адпачываючых». Маст. фільм. **9.50.** «Музычна-эксцэнтрычны ансамбль «Буфанада». Фільм-канцэрт. **10.00.** Паказвае Брэст. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** Урокі здароўя. **11.40.** Хакей. Чэмпіянат МХЛ. «Цівалі» (Мінск) — «Металург» (Магнітагорск). **12.15.** «Салодкі ручай». Тэлесерыял. **13.10.** «Ніхто не заменіць цябе». Маст. фільм. **14.15.** Мультфільм. **14.40.** Для дзяцей. **15.00.** Кампазітары Беларусі. **15.50.** Духоўная спадчына. Перадача 6-я. **16.15.** Грамадская думка. **17.25.** Палесся мілае дзіця... **18.00.** Студыя «Формула». **19.40.** «Нов і К»-топ-10.**20. 40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.50.** «Вароніна радыё». Маст. фільм. (Францыя). **23.25.** Каскад. **23.40.** НІКа.**23.55** Відзьма-нявідзьма. **00.55.** «Што вечар анекдот».

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 20.00, 23.00. Новости. **6.20.** Утренняя гимнастика. **6.35.** Пресс-экспресс. **6.45.** Субботнее утро делового человека. **7.30.** Спорт-шанс. **8.00.** «Марафон-15» — малышам. **8.30.** В эфире — межгосударственная телерадиокомпания «Мир». **9.55.** Земля людей. **10.15.** Служенье муз не терпит суеты. **10.45.** Веди. **11.25.** Смак. **11.40.** Институт человека! **12.10.** Премьера художественного телефильма «Раскол». 6-я и 7-я серии. **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.25.** Премьера художественного фильма для детей «Пеппи длинный чулок». 10-я серия. **14.50.** Деньги и политика. **15.20.** Спортивная программа ультра-си. Чемпионат мира по парашютному спорту. **16.00.** Красный квадрат. **16.40.** Премьера документального телефильма «30 лет спустя. Тайна гибели Джона Кеннеди». **17.30.** В мире животных. **18.10.** Оба-на. **18.40, 20.00.** «Коламбия Пикчерс» представляет премьеру художественного фильма «Умник». (США). **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **21.30.** Что? Где? Когда? **22.35.** Студия «Резонанс» представляет. **23.25.** Последний киносеанс. Премьера художественного телефильма «Декалог-У11». **00.20.** Международный конкурс по спортивным танцам «Россия-93».

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.30.** Премьера документального фильма «Волга впадает в Каспийское море». **8.00.** Формула-730. **8.30.** Наш сад. **9.00.** Студия «Рост». **9.30.** Пилигрим. **10.15.** Как жить будем? **11.00.** Дневной сеанс. «Тема». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Под Чайковского. **13.40.** Пигмалион. **14.10.** Изабель. **14.55.** Не быть динозавром. **15.10.** Гранд-репортаж. **15.40.** Золотая шпора. **16.15.** Футбол без границ. **17.10.** Фильм-премьер. **17.25.** Театральный разъезд. **18.15.** Устами младенца. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера художественного фильма «Уинстон Черчилль. Путь к вершине». 8-я серия. **20.30.** Маски-шоу. **21.00.** Совершенно секретно. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Программа «А».

ПОЛЬША-I

8.00. Сельскохозяйственный журнал. **8.20.** Агрорынок. **8.45.** Из Польши. **9.05.** В другом плане. **9.25.** Все об огороде. **9.50.** Программа дня. **10.00.** Новости.**10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** Программа для детей. **12.00.** На пути приключений. **13.00.** Новости. **13.10.** Полчаса для семьи. **13.45.** Жить в ладу с природой. **14.15.** Спортивная программа. **15.00.** Мультфильмы У. Диснея. **16.15.** Осеннее MTV. **16.30.** Телетеатр. «Рождественский гость». **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Большая полемика. **18.55.** Развлекательная программа. **19.10.**«День за днем». Сериал пр-ва США. **20.00.** Детский тележурнал. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Польские зоопарки. **21.30.** «Ночь лисы». Фильм пр-ва США. **23.10.** Тележурнал. **00.25.** Завтра в программе. **00.35.** Новости. **00.45.** Спортивная суббота. **01.10.** «Попкорн». Фильм ужасов США. **02.40.** Ночи в Лас-Вегасе. **03.25.** «Юлия и Юлия». Фильм пр-ва Италии.

ПОЛЬША-II

8.30.Панорама. **8.35.** Документальный фильм. **9.00.** Программа для детей. **10.00.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.20.** Урок языка глухонемых. **10.25.** Приветствие. **10.30.** Документальный фильм. **11.10.** Развлекательная программа. **12.00.** Встреча с музыкой. **13.00.** Академия польского кино. «Боксер». **15.00.** Польские монастыри. **15.30.** Спортивная программа. **16.20.** Студия второй программы. **16.30.** Животные мира. **16.55.** Розыгрыш лото. **17.00.**Панорама. **17.10.** «Полный дом». Сериал пр-ва США. **17.30.** Программа на вечер. **17.40.** Трижды искусство. **18.05.** Концерт. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.30.** Телетурнир. **20.30.** Школа лгунов. **20.35.** Беседа с Б. Люстигом. **21.10.** Жизнь рядом с жизнью. **22.00.** Панорама. **22.25.** Слово на воскресенье. **22.35.** Развлекательная программа. **23.15.** «Пока будут течь реки». Фильм пр-ва США. **01.10.** Панорама. **01.15.** Спортивная студия. **02.00.** Развлекательная программа.

21, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 20.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Слова да чалавека. **8.55.** Справы вайсковыя. **9.40.** «Зоркі» на экране. «Каханне-смяротная гульня». Маст. Фільм. **11.10.** Дзіцячы парламент. **12.35.** Асілак. **13.35.** Якое ранне заўтра нас чакае...**14.25.** «Дзівосны скарб наш — хлеб і песня». **15.10.** Сустрэча для вас. **15.50.** Роднае слова. **16.20.** Таямніца. **16.50.** Спяшайцеся рабіць добро. **17.20.** «Прыгоды капітана Урангеля». Мультфільм. **17.30.** «Самая абаяльная і прывабная». Маст. фільм. **18.50.** Гінес-шоу (Вялікабрытанія, ЗША). Частка 4-я. **19.20.** З панядзелка... **20.00.** Панарама. **20.40.** Калыханка. **21.00.** «Войскі асобага прызначэння». Тэлефільм (Аўстралія). 4-я серыя. **21.35.** «Карункавіца». Маст. фільм (Францыя). **23.05.** Каралеўскае паляванне. **0.05.** Хакей: «Чэмпіянат МХЛ. «Цівалі» (Мінск) — «Салават юлаеў» (Уфа). 3-ці перыяд. **0.40.** Што вечар анекдот.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 17.45, 23.00. Новости. **6.20.** Утренняя гимнастика. **6.30.** Авто-шоу. **7.00.** Час силы духа. **8.00.** Центр. **8.30.** С утра пораньше. **9.00.** Пока все дома. **9.30.** Тираж «Спортлото». **9.45.** Утренняя звезда. **10.35.** Полигон. **11.05.** Марафон-15.**11. 45.** Под знаком Пи. **12.30.** Я — женщина. КТВ-Т и канал «Франс интернасьональ» представляют: **13.00.** Французская кухня для вас. **13.10.** Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.20.** В эфире — межгосударственная телерадиокомпания «Мир». **15.00.** Клуб путешественников. **15.50.** Живое дерево ремесел. **15.55.** Премьера мультфильмов «Каспер и его друзья» (Англия). «Настоящие охотники за привидениями» (США). **16.50.** Панорама. **17.30.** Телелоция. **18.00.** Большой театр. **19.05.** Впервые на экране. Художественный фильм «Журавушка». **21.00.** Воскресенье. **21.45.** Спортивный уик-энд. **22.00.** Матадор. **23.25.** Теледартс. **23.55.** Художественный фильм «Безумие».

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Мульти-пульти. **7.40.** Из истории русского портрета. **8.00.** Доброе утро. **8.30.** Программа «Ключ». Часть 6-я. **9.00.** Студия «Рост». **9.30.** Здоровье. **10.00.** Атыбаты...**10.30.** Кипрас Мажейка. **11.00.** XX век в кадре и за кадром. **12.00.** Фольклор. **12.30.** Сигнальный экземпляр. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** Ретро-шлягер. **14.05.** Вход со двора. **14.50.** Лучшие игры НБА. **15.50.** Белая ворона. **16.35.** Коробка передач. **16.50.** Волшебный мир Диснея. **17.45.** А музыка дороже денег. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Кинотеатр Си-би-эс. «Под влиянием». **21.10.** У Ксюши. **21.40.** «Два на один», «Рэкет». Мультфильмы для взрослых. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** «Евразия-ТВ» представляет: «Колесница Богов». **00.10.** Центр Стаса Намина (Эс-эн-си) представляет.

ПОЛЬША-I

8.00. Сельское хозяйство в мире. **8.15.** Сельскохозяйственная программа. **8.35.** Неделя. **9.30.** Программа о сельском хозяйстве. **9.55.** Программа дня. **10.00.** Телеутро. **10.25.** Программа для детей. **10.55.** Телеутро. **11.10.** «Пугвалл». Сериал пр-ва Австралии. **12.00.** Документальный сериал. **13.00.** Телеконцерт пожеланий. **13.35.** Телетеатр для детей. «История брошеной куклы». **14.35.** С камерой среди зверей. **14.45.** Золотые годы английской комедии. **16.45.** 100 вопросов. **17.15.** Перец и ваниль. **17.40.** Антенна. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.**«Династия». Серия 216. **19.30.** Семь дней — мир. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Реквием для Гренады». Сериал пр-ва Испании. **22.10.** Спортивное воскресенье. **23.00.** Большая полемика. **23.30.** Магические годы. **00.30.** «Ворота пекла». Фильм пр-ва Японии. **02.00.** Музыкальная программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Обзор событий недели. (Для глухих). **9.00.** Мультфильм. **9.25.** Фильм для глухих. **10.15.** Приветствие. **10.20.** Слово на воскресенье. (Для глухих). **10.30.** Местная программа. **11.30.** Телетурнир. **12.00.** Час с Ганной Берберой. **13.00.** «Скарамоуч». Фильм пр-ва США. **15.00.** Спортивная студия. **15.50.** Путешествие во времени и пространстве. **16.40.** Розыгрыш лотереи. **17.00.** Панорама. **17.10.** Программа на вечер. **17.20.** «Дети, заботы и мы». Комедийный сериал пр-ва США. **17.45.** Программа о животных. **18.15.** События недели. **18.45.** Студия второй программы. **18.50.** Музыкальный журнал. **19.25.** Телетурнир. **20.00.** В телетеатре Ханушкевича. **21.00.** Мультсериал. **21.10.** Час откровения. **22.00.** Панорама. **22.30.** Необитаемый остров. **23.25.** «Верный Руслан». Сериал пр-ва России. **00.15.** Развлекательная программа. **01.00.** Панорама. **01.05.** Спортивная студия.

АПОШНЯЯ СТАРОНКА

Горадню наведаў гэнэрал з Ватыкану

Днямі Гарадзенскую каталіцкую эпархію наведаў гэнэрал ордэна ксяндзоў-самарытанаў з Ватыкану.

Высокі госьць правёў перамовы з кіраўніцтвам эпархіі, вывучаў праблемы, з якімі сустракаюцца мясцовыя каталікі.

Пасьля выкананьня ў поўным аб 'ёме мэты свайго візыту Ватыканскі гэнэрал паабяцаў кіраўніцтву эпархіі, што ён скарыстае ўсе магчымасьці, каб аказаць гуманітарную дапамогу Гарадзенскаму краю.

У каталікоў Расеі падзея!

Дзякуючы самаахвярным высілкам вернікаў-каталікоў Расеі, днямі ў Маскве адбылася першая ў гісторыі гэтай дзяржавы ганаровая прэзэнтацыя каталіцкай духоўнай сэмінарыі.

Дарэчы, на першы курс гэтай навучальнай установы сёлета залічана ўсяго 16 клерыкаў.

А ў нас інстытут тэалёгіі

Намаганьнямі кіраўніцтва Гарадзенскай каталіцкай эпархіі, у Горадні адчынены інстытут тэалёгіі. Новая навучальная ўстанова месьціцца ў будынку настаўніка на Савецкім пляцы. Тэрмін навучаньня разьлічаны на тры гады. Заняткі праводзяцца па пятніцах, суботах і нядзелях два разы ў месяц. Слухачы, а жаданьне атрымаць пачатковую тэалягічную адукацыю выказалі 137 чалавек, вывучаюць тут шмат дысцыплінаў. Асноўныя — гэта тэалёгія, дагматычная тэалёгія, псіхалёгія, філязофія і місіянэрства.

Пасьля сканчэньня трохгадовага курсу навучаньня, выпускнікі атрымаюць дыплём катахэзістаў і змогуць працаваць прапаведнікамі каталіцкай веры ў народзе, а таксама весьці пачатковы тэалягічны курс у дзіцячых садках, школах і весьці заняткі ў нядзельных школках пры сьвятых касьцёлах.

Рэктарам інстытута высьвечаны прафэсар Люблінскага каталіцкага ўнівэрсітэту — спадар Станіслаў Дзем 'ян. Астатнія 17 выкладчыкаў таксама прыяжджаюць да Горадні з Польшчы.

Дарэчы, сярод навучэнцаў інстытута ня ўсе католікі. Заліковыя кніжкі выдадзены некалькім праваслаўным і некалькім грэкакатолікам.

Самалётам да Стамбулу

З гарадзенскага аэрапорту «Абухава», два разы на тыдзень пачалі выконвацца пасажырскія авіярэйсы да Стамбулу самалётам ТУ-134. Гэта, пакуль што пробныя камэрцыйныя рэйсы. Але, з цягам часу, калі будзе поўнасьцю дабудаваны будынак міжнароднага аэрапорту, лётнае поле нашага аэрадрома зможа стала прымаць самыя сучасныя авіялайнэры.

«Нёман» дапамагае «Цівалі»

Пяць хакэістаў перадаў часова Гарадзенскі хакэйны клюб «Нёман» у распараджэньне галоўнага трэнера менскага «Цівалі» Анатоля Сідарэнкі. Тэрміновы гарадзенскі дэсант у Менску выкліканы адсутнасьцю ў Менскім клюбе васьмі маладых хакэістаў, якія ў складзе юнацкай зборні ў гэтыя дні абараняюць гонар нашай дзяржавы на чэмпіянаце сьвету ў групе С.

Дарэчы, пры актыўнай дапамозе гарадзенцаў «Цівалі» на сваёй лёдавай пляцоўцы атрымала дзьве перамогі запар над маскоўскім «Спартаком» 7:2 і чарнавецкім «Мэталюргам» 2:0.

Г.У

Тры вечары аднаго кампазытара

З 26 па 28 кастрычніка ў Новым замку ў Горадні ладзілася сьвята, прысьвечанае 160 гадавіне з Дня сьмерці вялікага кампазытара Гарадзенскай зямлі — Міхала Клеафаса Агінскага.

Утульная невялічкая заля, раяль на сцэне, сьвечкі, кветкі, партрэт ягоны й гукі цудоўнага паланэзу. Усё гэта адразу падхапіла й перанесла ў той далёкі час, у якім жыў і тварыў кампазытар...

Пасьля прачытаных вершаў дэманстраваўся слайд-фільм, у якім можна было пабачыць малавядомыя эпізоды з жыцьця Агінскага, а таксама мясьціны, дзе праходзіла яго жыцьцё (у тым ліку й Гарадзеншчыну, на якой кампазытар нарадзіўся й пражыў каля 20 гадоў). Фільм суправаджаўся аповядамі з біяграфіі Міхала Клеафаса, чыталіся яго вершы, прыводзіліся рэдкія дакумэнты.

Потым гучалі цудоўныя творы Агінскага і яго сучасьнікаў у выкананьні вакальнага ансамбля Гарадзенскай капэлы пад кіраўніцтвам Ларысы Іконнікавай, ансамбля старажытнай музыкі «Кантабіле», камэрнага аркэстра Гарадзенскай капэлы.

Усе тры вечары заля была поўная. Дзіўна толькі, што па нейчаму загаду ў першую вечарыну прыйшло шмат дзяцей яшчэ занадта малых, каб разумець клясічную музыку. Таму з-за шуму, гаму арганізатарам урачыстасьці давялося скараціць праграму, значна зьмяніць запланаванае. Шкада.

Але ў два другія вечары сытуацыя перамянілася. Залю запоўнілі маладыя хлопцы й дзяўчаты, а таксама дарослыя людзі. Прысутнічала нават нямецкая дэлегацыя. Цішыня стаяла ідэальная. Раздаваліся крыкі: «брава». Публіка, стоячы, пляскала ў далоні...

Яшчэ раз узгадаліся нечыя словы — «Усё памірае, і толькі музыка вечная».

А. МАРЦУЛЬ.

Не шукайце ў восені сэнсу

1. Недзе прачытала, што мастакі не вельмі любяць выкарыстоўваць жоўтую фарбу, таму што яна цяжка кампануецца з іншымі. Шкада, калі гэта на самой справе так, бо менавіта ў гэту восень адчула, наколькі прыгожая гэта пара года і як шмат у яе непаўторнай, маляўнічай жоўтай фарбы, якая вельмі пасуе і да цёмнага лесу, і да загаранага шэрага поля, і да яшчэ застаўшайся зялёнай травы, і да блакітнага неба, і... Ехала цягніком і не магла на ўсё гэта наглядзецца. Банальна, але ж прырода такі мастак...

Усе творчыя людзі захапляюцца восеньню, любяць яе, чакаюць, атрымліваюць натхненьне, ім добра працуецца ў гэты час, а ў мяне чамусьці наступае нейкі застой, нешта не тое ў жыцьці і на працы.

2. Ведаю, з якімі цяжкасьцямі давялося ў гэтым годзе людзям выкапаць сваю бульбу, вырваць буракі. Шмат хто спадзяваўся, што, можа, ад гэтага будзе ня толькі падтрымка на зіму, але і нейкі прыбытак для сям 'і. Аднак па радыё і ў газэтах ужо лямантуюць, што наша бульба нікому не парэбна, ніхто ні купляе, плацяць толькі сьлёзы, а не грошы. І крычаць аб гэтым дзяржаўныя чыноўнікі, старшыні калгасаў... І гэта замест таго, каб яе перапрацоўваць, рабіць з сваёй жа сыравіны якасны тавар (хоць бы й той самы сьпірт і гарэлку, якія зараз завозяць недзе з Нямеччыны) і прадаваць, атрымліваць за гэта добрыя грошы.

Але ж хто гэта можа зрабіць у такой краіне, як наша?

3. Кожны дзень на працу і з працы іду каля праваслаўнага Сабора і кожны дзень бачу, як туды падвозяць адпяваць нябожчыкаў. Сумна.

І толькі зрэдку ў выхадныя даводзіцца калі-нікалі заўважыць, што ахрысьцілі яшчэ аднаго чалавека. Гэта здараецца не часта і таму таксама сумна.

4. Былі госьці з Расеі, звычайныя людзі, заўсёды казалі, што любяць Беларусь. Дарэчы, не адмаўляліся ад гэтага і зараз, толькі ніяк не маглі зразумець, што з ёю сталася, чаму яна такая бедная і хто ў гэтым павінен. Тут, здаецца, і вайны няма ніякай, а бедныя людзі гібеюць горш, чым у Расеі.

5. Дзіўная рэч: у Расеі адмянілі Саветы, а ў Горадні нават назвы вуліц засталіся: Леніна, Кірава, «60 лет Октября»... У Расеі забаранілі фашыстоўскія выданьні накшталт «Праўды», «День», а тут з экрану тэлевізара ўсё тыя ж камуністы кажуць, што гісторыя яшчэ раставіць кропкі над «і».

Паспрабуй пасьля гэтага паспрачайся з кім-небудзь, што мы не ў сувэрэннай дзяржаве жывём...

6. Адзін дзед, пэнсіянэр, ужо каторы раз запыняе на вуліцы і пытаецца, чаму гэта «Народная газета» на дзьвюх мовах выходзіць. Ён, маўляў, яе паважае, увесь час падпісваецца, вельмі шануе за цікавыя матэрыялы, сапраўдную грамадзянскую пазіцыю, але ніяк ня можа ўцяміць — як жа гэта на дзьвюх мовах...

Можа, нехта насіліцца яму патлумачыць, бо я ўжо ня ведаю, як.

7. Напэўна хутка наступіць зіма, бо халады ўзмацняюцца яшчэ і халодным жыцьцём. І наўрад ці зараз хто верыць, што ацяпляльныя батарэі ў кватэрах увесь час цёплымі будуць. Але ж не за гарамі сэсія: зноў сагрэюць абяцанкамі і цёплымі словамі, а народ наш сьцерпіць, як звычайна, або ўвогуле нічога не заўважыць. Маўляў, абы вайны не было, а ўсё астатняе перажывем якнебудзь. Бо пасьля зімы зноў наступіць вясна.

Ф. МАЛЕЦКАЯ.
Фатаграфавала А. БІБІКАВА.

Крымінальная хроніка

За мінулы тыдзень на тэрыторыі вобласьці зарэгістравана 116 злачынстваў і 38 здарэньняў. У іх ліку два забойствы, 13 цяжкіх цялесных пашкоджаньняў, 7 рабаваньняў, 43 крадзяжы дзяржаўнай і столькі ж асабістай маёмасьці, таксама зарэгістраваны разбой і згвалтаваньне.

■

У Слонімскім ізалятары часовага ўтрыманьня зьявіўся незвычайны «кватэрант» — 83-гадовы жыхар раённага цэнтра. Раніцай у чацьвер, у сваёй хаце на вуліцы Брэсцкай разьюшаны стары — псіхічна хворы чалавек, схапіў нож і пачаў махаць ім налева і направа, не заўважаючы ні аднагодкі-жонкі, ні 9-гадовага ўнука. У выніку старая ад рэзаных ран галавы памерла на месцы, а нашчадак з чэрапна-мазгавой траўмай і рэзанымі ранамі рук зьмешчаны ў шпіталь.

■

Як у клясічным заходнім баявіку разгортваліся падзеі на вуліцы в. Вярэйкі Ваўкавыскага раёна — з абрабаваньнем, пагоняй і стралянінай. Тут, позьнім вечарам у сераду трое «гопнікаў» — двое мясцовых і адзін летувіс спынілі замежны легкавік і забралі ў 30-гадовага вадзіцеля-паляка пашпарт і 60 даляраў і спрабавалі ўцячы ад прыбыўшага нараду міліцыі на аўтамабілі.

Але нават замежны «Аўдзі» не выратаваў рабаўнікоў ад «казённага дома», бо некалькі стрэлаў угору, а потым па колах легкавіка прымусілі злачынцаў спыніцца.

■

Відаць «спаў у шапку» вартаўнік склада Іўеўскага кансэрвавага завода, пад «пільным» наглядам якога знаходзіўся цукар. Бо ў ноч на панядзелак злодзеі скралі са складу 19 мяхоў салодкага тавару амаль на паўтара мільёна рублёў.

■

Праз суткі «салодкая» тэма «усплыла» у вучэбнай гаспадарцы «Прынёманскае» Гарадзенскага раёна. Але на гэты раз вартаўнік быў больш удалым. Калі ў 2 гадзіны ночы ён пачуў на складзе падазроныя гукі, то палічыў за лепшае патэлефанваць у міліцыю. І ён меў рацыю, бо злодзеі ўзламалі дзьверы і вынесьлі за агароджу склада ажно 24 мяхі цукру. Праўда толькі 6 з іх злодзеі пасьпелі вывезьці.

■

Тры трагічныя выпадкі са сьмяротным зыходам, якія адбыліся на тыдні, маюць адзін алкагольны «корань». Менавіта ён грэшны давёў да такога стану 27-гадовага трактарыста к-са «Зарачанка» Гарадзенскага раёна, які на хаду выпаў з кабіны трактара.

■

Двое другіх загінуўшых былі пешаходамі, але гэтыя абставіны не ўратавалі іх ад сьмерці.

Так, 52-гадовага жыхара з Дзятлава, які вечарам адпачываў на дарозе Нарбутавічы-Дзятлава, пераехаў легкавік. Яго ж аднагодку, калгасьніка к-зе «Дубкі» Навагрудзкага раёна, сьмерць напаткала ў лужыне каля в. Мотча, у якую нябожчык трапіў нападпітку.

Маёр міліцыі Г. СЫСОЙ.

«ПАГОНЯ»
РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ
Заснавальнік: культурна-асьветніцкі фонд «Бацькаўшчына»

Адрас рэдакцыі: 230023, г. Горадня, вул. Дамініканская, 1.
Тэлефоны: 45-29-96, 45-41-83.
Газэта выдаецца штотыдзень па пятніцах. Індэкс 63124. Ліцэнзія № 465.
Фотанабор, афсэтны друк.
Гарадзенская вабласная ўзбуйненая друкарня: 230003, г. Горадня, вул. Паліграфістаў, 4.

Падпісана да друку 11.11.93 г.
Тыраж 3951 паасобнік
Зак. 4837